BOGEN OM PENGE

FORORD

Formålet med denne bog er at give børn i folkeskolens 3. og 4. klasse viden om og forståelse af, hvad penge og økonomi er.

Det er vigtigt, at børn tidligt bliver fortrolige med penge og økonomi, så de over tid kan opbygge kompetencer til at skabe sig en sund økonomisk tilværelse.

Materialet er målrettet børn i 3. og 4. klasse og dækker den helt basale begrebsverden omkring penge og økonomi.

Bogen har en søster målrettet 7. og 8. klasse, der udvider begreberne og sætter emner som fx rigdom og forbrug til diskussion. Den hedder “Klog på penge”.

Bogen er udarbejdet af matematiklærer og cand. pæd. Pernille Ladegaard Pedersen, der har afprøvet og tilpasset materialet i samarbejde med elever fra 3. klasse på Ådalsskolen på Djursland. Bogen er gratis og kan rekvireres gennem Spar Nord.

God arbejdslyst!

Pernille Ladegaard Pedersen
Matematiklærer, cand. pæd.

Eleverne i 3. klasse på Ådalsskolen

Ole Madsen
Kommunikationsdirektør
Spar Nord

INDHOLD

Forord 2
Har du penge – kan du købe 4
Opgaver 6
Kroner og ører 14
Opgaver 16
Sedler – de nemme penge! 20
Opgaver 22
Falske sedler og mønter 26
Opgaver 28
Betalingskort – smart og nemt 36
Opgaver 38
Hvad er en pris? 42
Opgaver 44
Prisstigning og -fald 48
Opgaver 50
Løn – hvad tjener du? 54
Opgaver 56
Bank – en butik med penge 66
Opgaver 68
Opsparing – tager tid 72
Opgaver 74
Lån – når du mangler penge 80
Opgaver 82
Rollespil 88

Har du penge - kan du købe

Når du skal købe noget, så har du brug for penge. Penge er de sedler og mønter, som du bruger til at betale for ting, når du er ude at handle.

Før vi fik penge i Danmark, handlede vi ved at bytte med ting, fx ræveskind med korn. Prøv at forestille dig, at vi ikke havde penge, hvad skulle du så betale for en pose chips i kiosken?

De allerførste mønter var lavet af guld og sølv - og hvor meget, de var værd, blev afgjort af, hvor meget mønterne vejede.

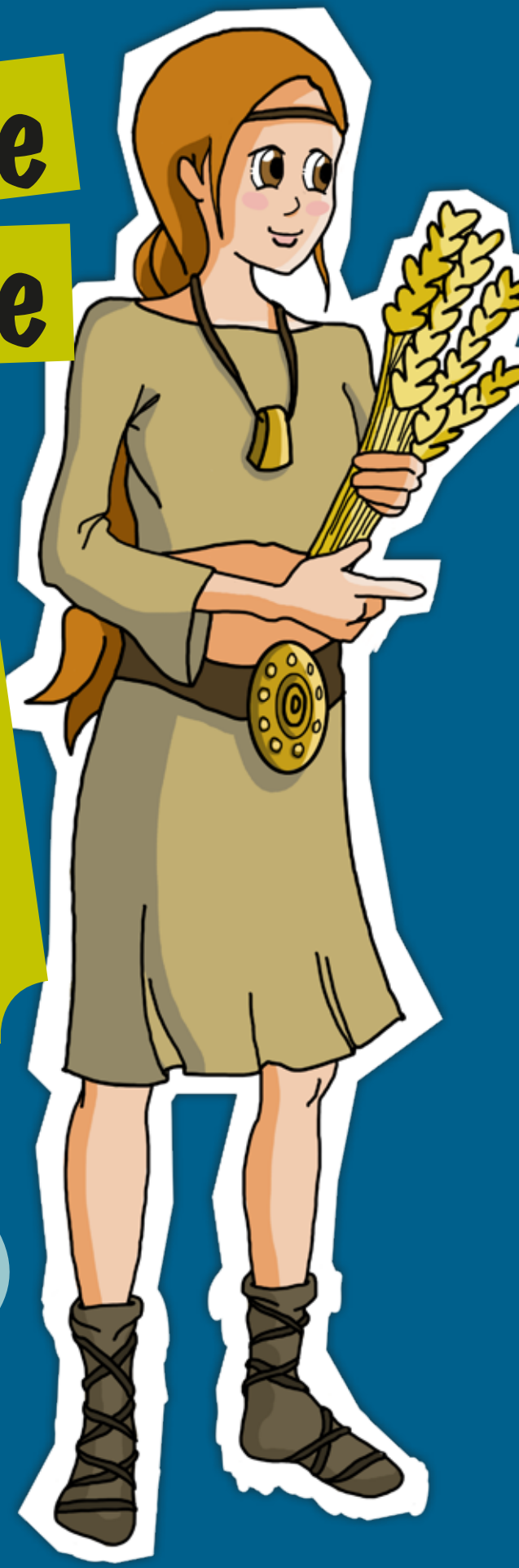

Samtale

- Hvad er penge?
- Hvornår bruger vi penge?
- Hvorfor er det smart, at vi har penge?
- Hvordan kan du handle uden at have penge?

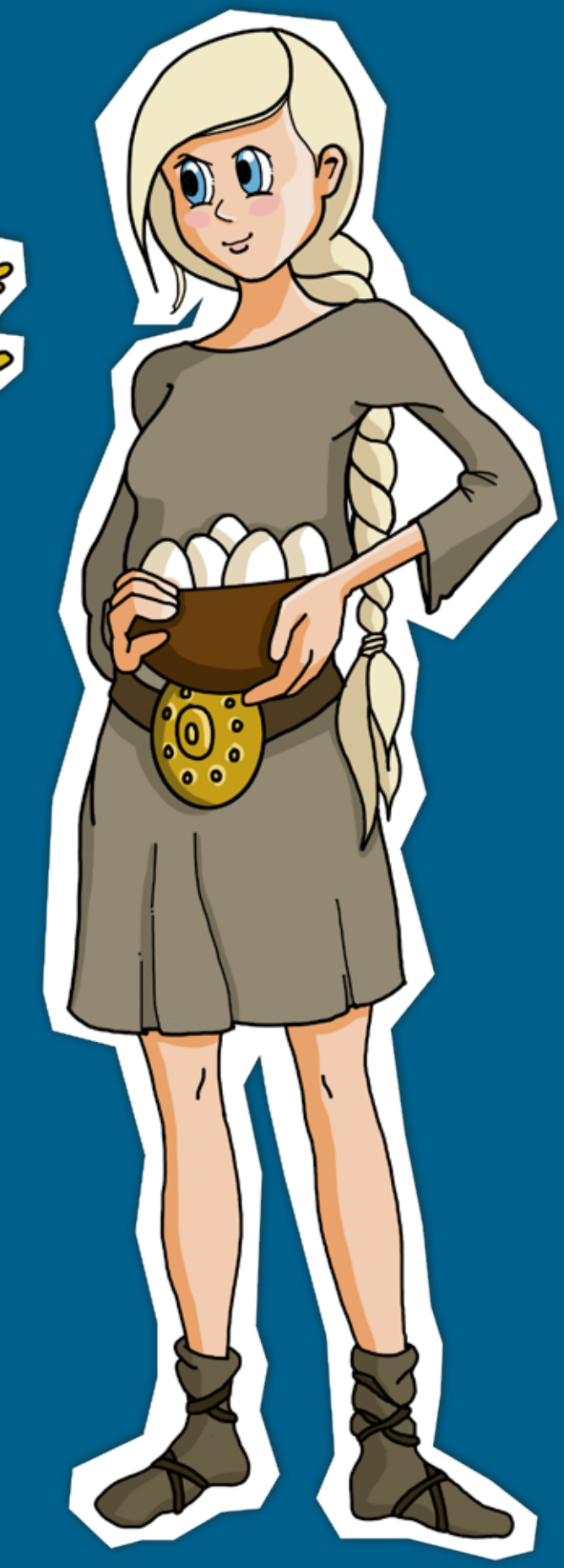

FAKTABOKSEN

I Danmark har vi det som hedder pengeøkonomi, fordi vi bruger penge til at betale med. Pengene i Danmark hedder kroner og øre. Det gør de fx også i Sverige og Norge.

I de fleste andre lande i Europa bruger man euro og cent. Penge hedder også valuta.

Skravér penge

Læg forskellige mønter under siden.
Tag en blyant, og skravér oven på papiret, så mønten kommer frem gennem papiret.

OPGAVE 1

Hvor mange penge er der i den røde pung?

_____ kr.

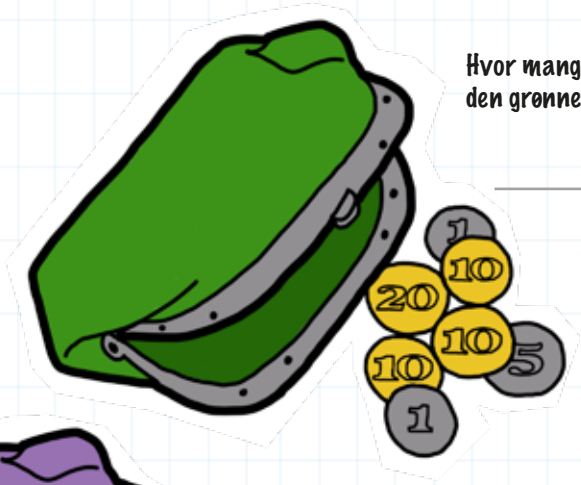

Hvor mange penge er der i den grønne pung?

_____ kr.

Hvor mange penge er der i den lilla pung?

_____ kr.

Hvor mange penge er der i alt?

_____

_____

_____

_____ kr.

OPGAVE 2

Tegn penge i grisen. Der skal være 37 kroner.

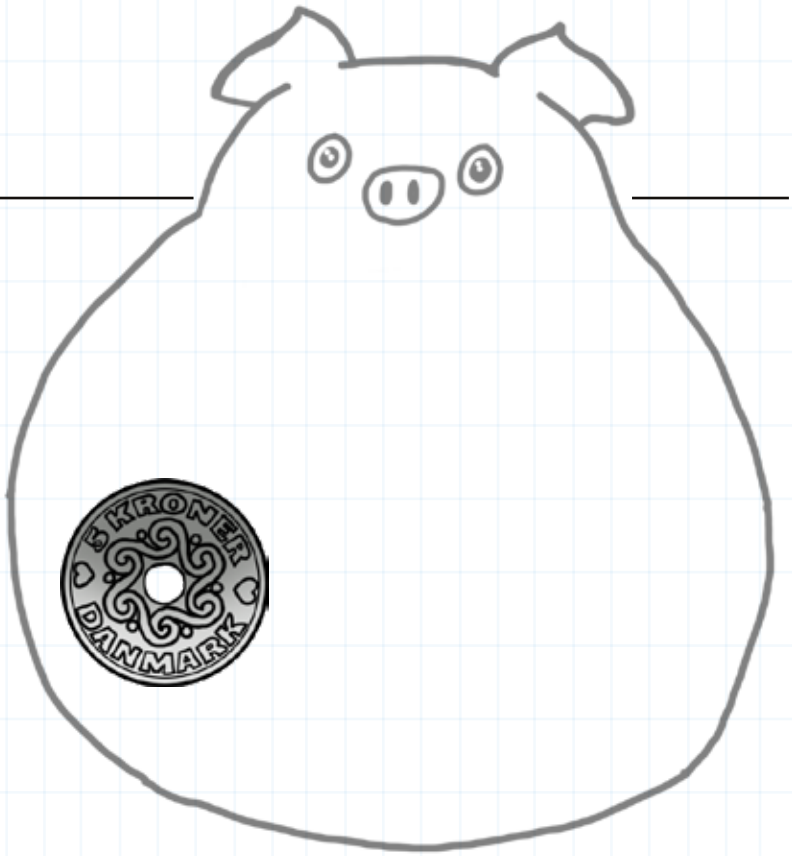

OPGAVE 3

Tegn en ring om 26 kr. 12 kr. 37 kr. og 45 kr.

OPGAVE 4

Tegn det rigtige beløb i kasserne.

I denne kasse skal der være 49 kroner.

I denne kasse skal der være 52 kroner.

I denne kasse skal der være 51 kroner.

I denne kasse skal der være 33 kroner.

Hvor mange mønter har du lagt i kasserne?

_____

Hvor mange penge er der i alt ?

_____ kr.

OPGAVE 5

Hvor mange penge er i alt i hvert regnestykke?

a) 21 kr. + 35 kr. =

21 kr.
+ 35 kr.
kr.

b) 75 kr. + 12 kr. =

kr.
kr.
kr.

c) 57 kr. + 33 kr. =

kr.
kr.
kr.

d) 68 kr. + 17 kr. =

kr.
kr.
kr.

e) 27 kr. + 59 kr. =

kr.
kr.
kr.

f) 38 kr. + 84 kr. =

kr.
kr.
kr.

OPGAVE 6

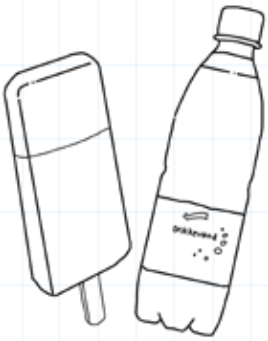

Du har købt en is til 20 kr. og en flaske vand til 7 kr. Hvor meget skal du betale i alt for de to ting?

kr.
kr.
kr.

Du betaler med 30 kr. Hvor mange penge skal du have tilbage?

30 kr.
kr.
kr.

OPGAVE 7

Du har købt karameller til 12 kr. og lakrids til 5 kr. Hvor meget skal du betale i alt for de to ting?

kr.
kr.
kr.

Du betaler med 50 kroner, hvor mange penge skal du have tilbage?

50 kr.
kr.
kr.

OPGAVE 8

Du har købt et blad til 29 kr. og en sodavand til 15 kr. Hvor meget skal du betale i alt for de to ting?

kr.
kr.
kr.

Du betaler med 50 kr., hvor mange penge skal du have tilbage?

kr.
kr.
kr.

OPGAVE 9

Hvad vil du købe for 100 kr.?
I tilbudsavisen er der mange gode forslag.
Du skal bruge så mange penge af dine 100 kr. som muligt.
Og du skal købe forskellige ting.
Sæt kryds ved de ting, du gerne vil købe.

EKSTRA

Hvilke ting ville flest i klassen købe? _____

Hvor meget koster de ting, du har valgt i alt?

_____ kr.

Hvor mange penge mangler du i at have brugt alle 100 kroner?

_____ kr.

OPGAVE 9

I kassen herunder gemmer der sig et dyr.
Regn dig frem til, hvilken farve ternene skal have.

15+5	2+18	10+10	6+14	19+1	15+15	11+9	3+17	8+12	2+28	9+11	1+1+18
1+19	5+5+10	18+2	5+15	6+14	6+24	5+25	5+5+20	3+27	10+13+7	6+14	19+1
7+13	3+17	9+11	3+8+9	4+16	7+23	5+10	13+17	11+4	9+21	3+6+11	10+10
11+9	7+7+6	2+18	15+5	10+10	10+20	15+15	7+7+16	11+19	5+16+9	3+17	5+6+9
3+5+12	15+5	21+9	29+1	2+18	10+10	13+12	17+8	12+6+7	6+14	19+1	11+9
3+17	11+1+18	8+12	9+11	1+1+18	13+17	18+12	5+15+10	16+14	13+17	1+19	5+5+10
1+1+18	2+28	18+2	5+15	6+14	15+15	30+0	13+17	3+27	11+19	6+14	19+1
9+11	19+11	7+13	3+17	9+11	10+20	4+26	7+23	5-25	14+16	3+8+9	4+16
17+3	11+19	5+5+10	11+9	11+19	14+16	7+7+6	10+20	4+26	10+20	2+18	15+5
16+4	10+10	7+23	3+6+11	5+16+9	7+23	11+19	30+0	2+28	15+6+9	3+17	5+6+9
10+10	11+9	7+7+6	7+23	4+26	7+7+6	4+17+9	5+25	10+20	11+19	5+25	3+5+12

= 15 skal være

= 20 skal være blå

= 25 skal være røde

= 30 skal være sorte

Tegn streger mellem punkterne i 2-tabellen, 3-tabellen, 4-tabellen og 5-tabellen.

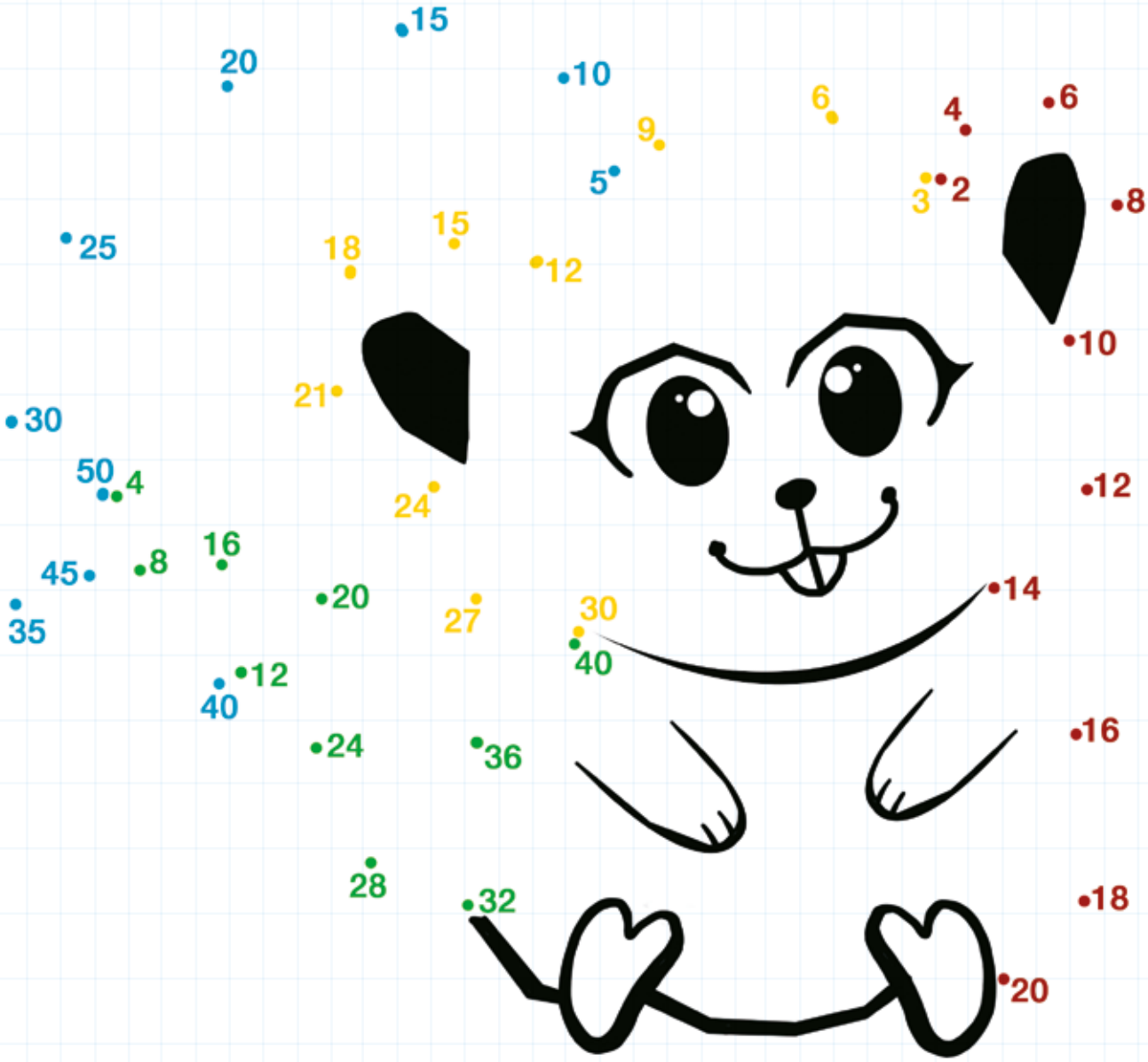

Kroner og ører

Samtale

- Hvem er på vores 10- og 20-kroner?
- Hvorfor er det ikke statsministeren?
- Hvad viser de andre mønter om Danmark?
- Kender du andre mønter end de danske?

Her i Danmark kalder vi vores mønter for kroner og ører. Kroner er mere værd end ører. Der går 100 øre på 1 krone. At det lige netop er 100 øre, tænker vi ikke over i hverdagen, da vi kun har 50-øre-mønter tilbage, men i gamle dage havde vi også både 1-, 2-, 5-, 10- og 25-ører.

FAKTABOKSEN

Mønternes farver viser deres værdi. 10- og 20-kroner ser ud som om, de er lavet af guld for at vise, de er mest værd. 1-kroner, 2-kroner og 5-kroner ser ud som om, de er lavet af sølv for at vise, at de er mindre værd. 50-ører ser ud som om, de er lavet af bronze for at vise, de er mindst værd. Det kan sammenlignes med, når sportsfolk vinder medaljer: Guld er bedst, sølv er næstbedst og bronze er tredjebedst.

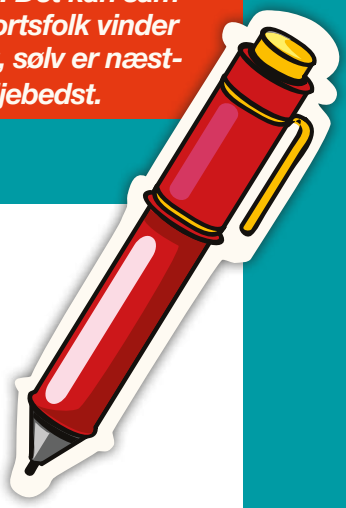

Tegneopgave

Prøv om du kan tegne mønten færdig.

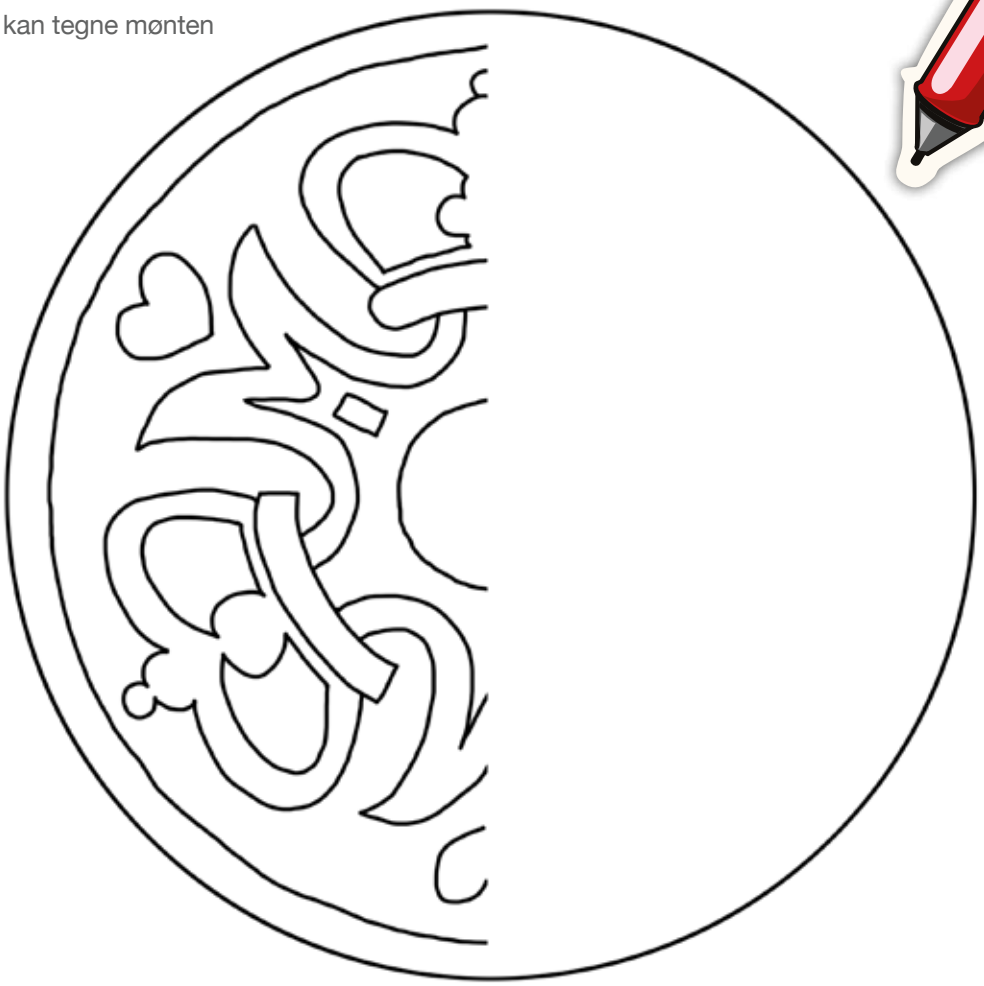

OPGAVE 1

Hvor mange penge er der i maven på grisen?

_____ kr. og _____ øre

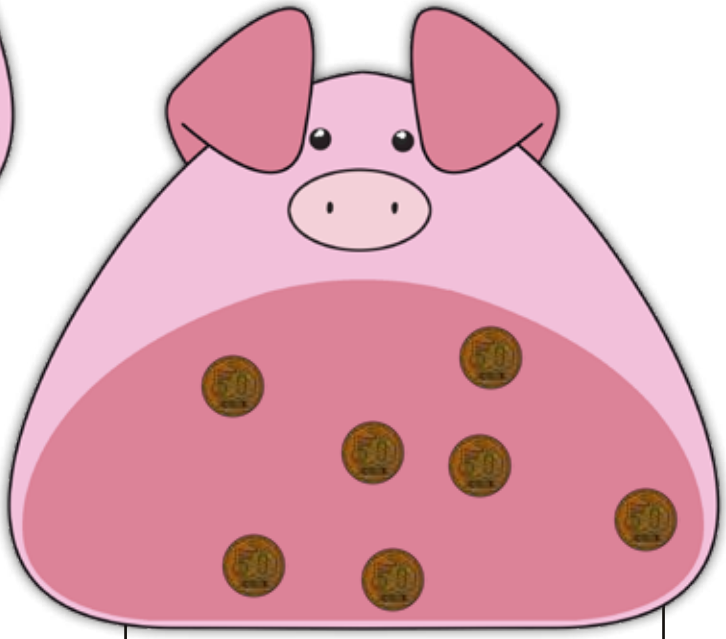

OPGAVE 2

Hvor mange penge er der i maven på grisen?

_____ kr. og _____ øre

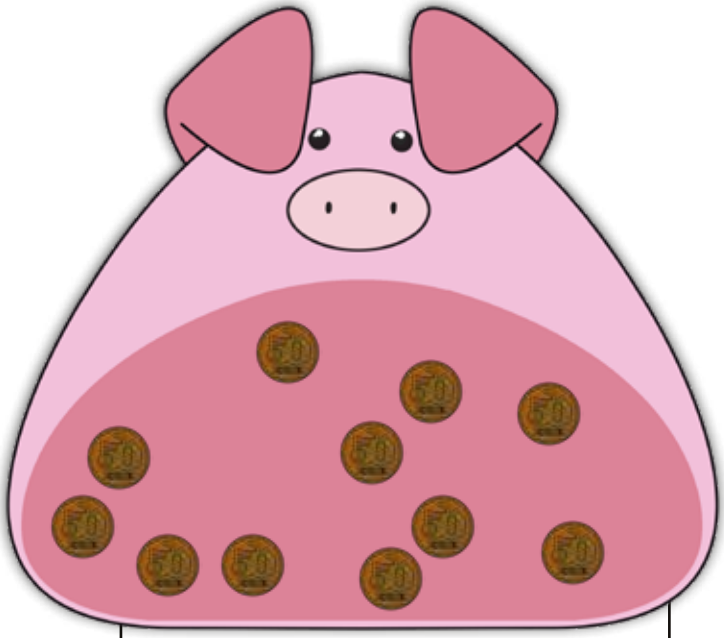

OPGAVE 3

Hvor mange penge er der i maven på grisen?

_____ kr. og _____ øre

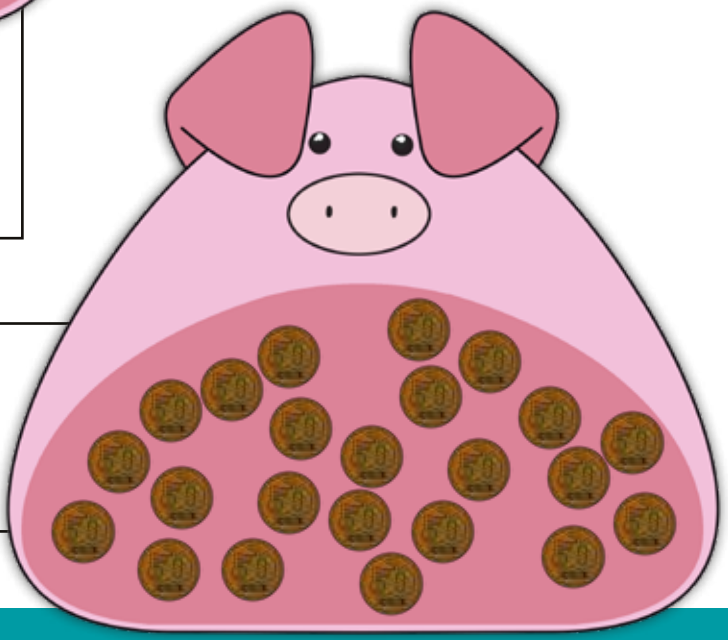

OPGAVE 4

Hvor mange penge er der i maven på grisen?

_____ kr. og _____ øre

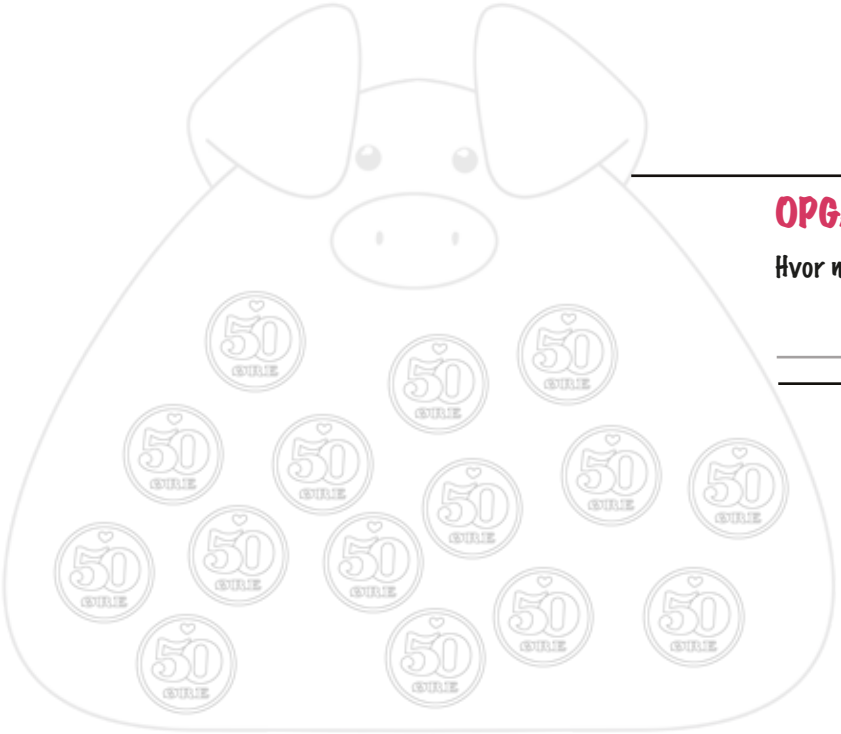

OPGAVE 5

Hvor mange penge er der i maven på grisen?

_____ kr. og _____ øre

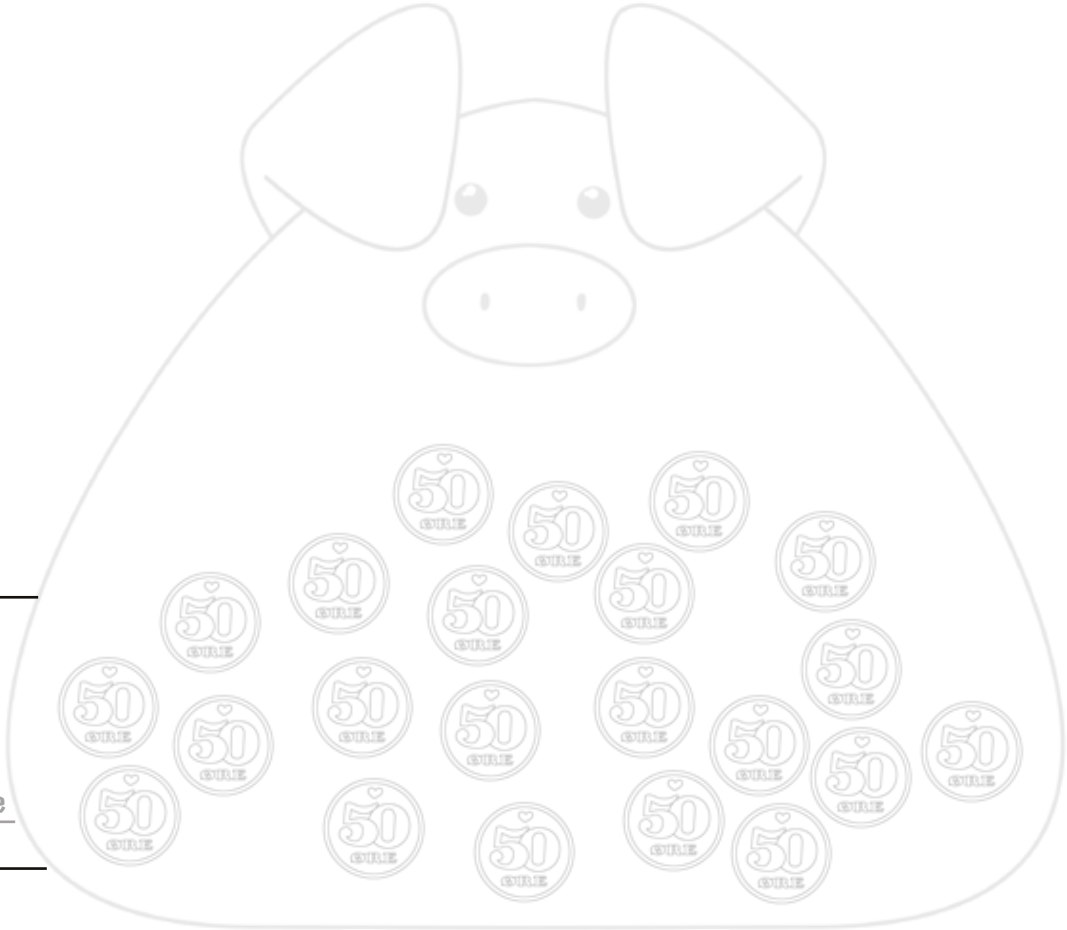

OPGAVE 6

Hvor mange penge er der i maven på grisen?

_____ kr. og _____ øre

OPGAVE 7

Tæl pengene. Tegn en streg fra monterne og ned til det rigtige beløb på tal-linien.

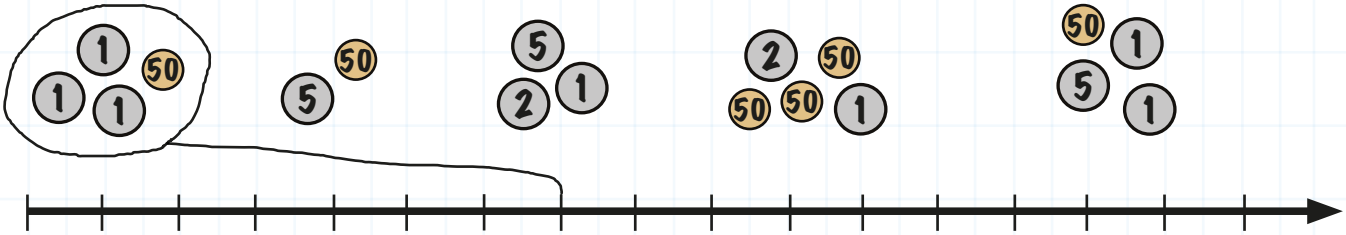

OPGAVE 8

Læs beløbet på prismærkerne. Tegn en streg fra mærket og ned til det rigtige beløb på tal-linien.

OPGAVE 9

Læs beløbet på prismærkerne. Tegn en streg fra mærket og ned til det rigtige beløb på tal-linien.

OPGAVE 10

Læs beløbet på prismærkerne. Tegn en streg fra mærket og ned til det rigtige beløb på tal-linien.

10,50 kr. 1,50 kr. 11,00 kr. 14,50 kr. 6,50 kr.

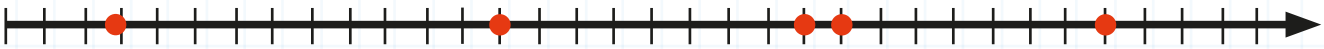

OPGAVE 11

Hvor mange penge er der i alt i hvert regnestykke?

a) 65,50 kr. + 32,50 kr. =

65,50 kr.
32,50 kr.
98,00 kr.

b) 44,50 kr. + 25,00 kr. =

kr.
kr.
kr.

c) 55,50 kr. + 12,50 kr. =

kr.
kr.
kr.

d) 36,50 kr. + 59,50 kr. =

kr.
kr.
kr.

e) 37,00 kr. + 17,00 kr. =

kr.
kr.
kr.

f) 48,00 kr. + 28,50 kr. =

kr.
kr.
kr.

ØVELSE

Luk øjnene. Din sidekammerat skal nu række dig en mønt under bordet, som du skal gætte. Gætter du rigtigt, får du 1 point. Bagefter er det din sidekammerats tur til at lukke øjnene og gætte en mønt. Den, der først får 5 point, har vundet.

NB. Øvelsen kan gøres sværere ved, at I bruger flere mønter. Og I skal på skift gætte hvor mange penge I får i hånden. Du kan fx få en 10-krone og en 5- krone, og du skal gætte på 15 kroner.

Sedler - de nemme

Du kender måske det, at du skal bruge en 5-krone-mønt for at kunne trække en kop kakao i en automat - og i din pung har du kun en 10-krone-mønt.
Så er du nødt til at få vekslet din 10-krone til to 5-kroner, før du kan trække i automaten.

Du kan også veksle mønter til sedler, hvis du er træt af at have mange mønter i din pung. Det er besværligt at betale med 1-kroner, hvis du køber en dyr ting.
Det er også besværligt for ekspedienten at tælle dine mønter op for at være helt sikker på, at du betaler det rigtige beløb.

Samtale

- Hvordan kan man se, at det er danske sedler?
- Hvilke ligheder er der mellem sedlerne?
- Hvilke forskelle?
- Hvorfor har vi ikke en seddel på 10.000 kr.?
- Hvis vi mangler penge i Danmark, hvorfor trykker vi så ikke bare en masse?

penge

Tegneopgave

Se godt på de nye pengesedler - og tegn en ny 100-kroneseddel.
Fx i størrelsen 13 cm bred og 7 cm høj.

OPGAVE 1

Hvor mange 2-kroner går der på en 10-krone?

Hvor mange 5-kroner går der på en 10-krone?

Hvor mange 10-kroner skal du have for at veksle til en 100-kroneseddel?

Hvor mange 20-kroner skal du have for at veksle til en 100-kroneseddel?

Hvor mange 20-kroner skal du have for at veksle til en 500-kroneseddel?

Hvor mange 100-kronesedler skal du have for at veksle til en 1.000-kroneseddel?

OPGAVE 2

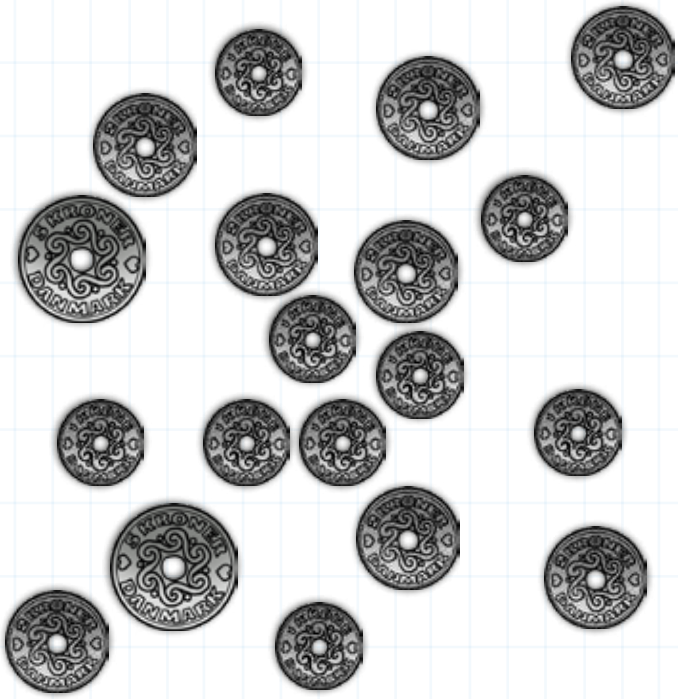

Hvor mange 10-kroner kan du veksle disse mønter til?

Hvor mange 20-kroner kan du veksle disse mønter til?

OPGAVE 3

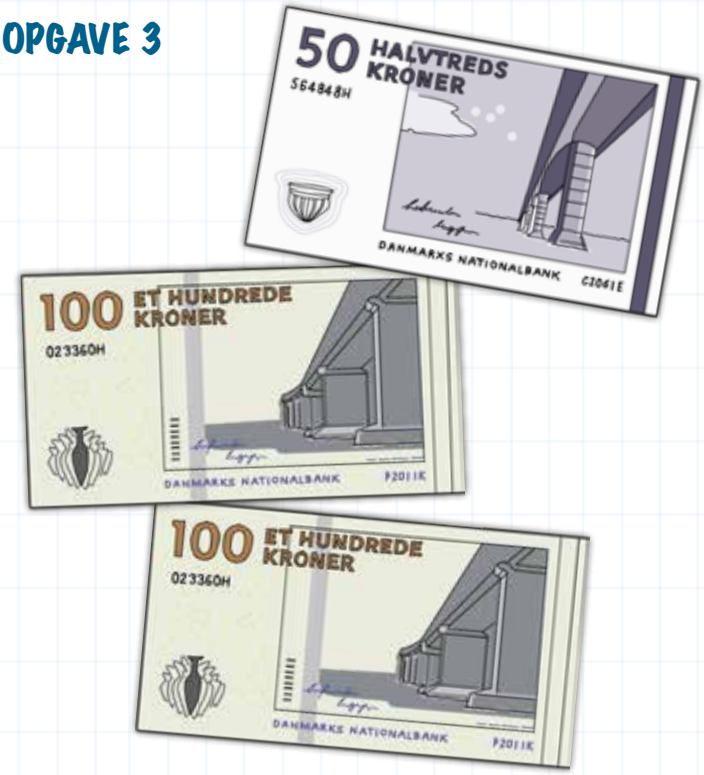

Hvor mange 10-kroner kan du veksle disse sedler til?

Hvor mange 5-kroner kan du veksle disse sedler til?

OPGAVE 4 Find den mønt eller seddel, der er der 3 gange.

a)

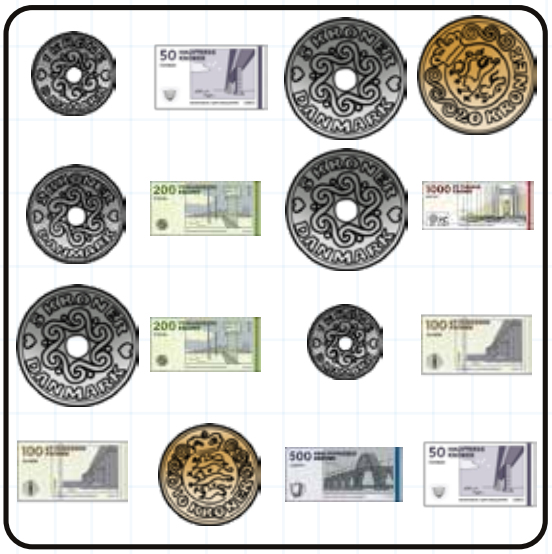

Hvor mange penge giver de 3 ens i alt? _____

Hvor mange penge er der i alt i skemaet? _____

b)

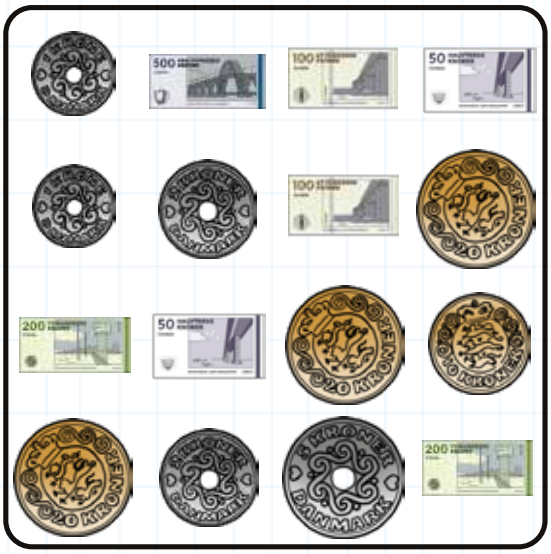

Hvor mange penge giver de 3 ens i alt? _____

Hvor mange penge er der i alt i skemaet? _____

c)

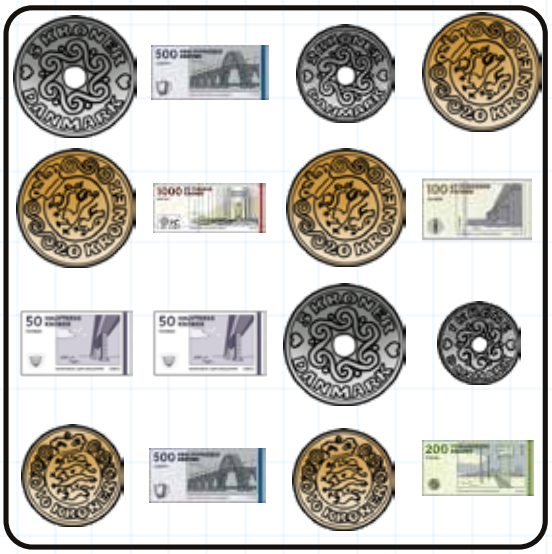

Hvor mange penge giver de 3 ens i alt? _____

Hvor mange penge er der i alt i skemaet? _____

d)

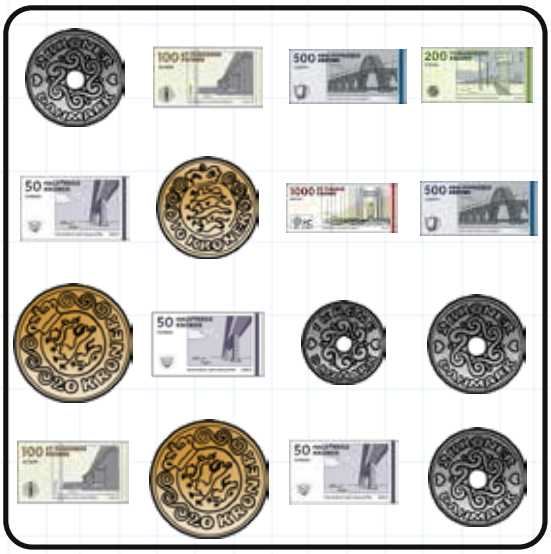

Hvor mange penge giver de 3 ens i alt? _____

Hvor mange penge er der i alt i skemaet? _____

OPGAVE 5

Afrund priserne på dyrene i dyrebutikken til nærmeste 10'er.

OPGAVE 6

Find den rigtige vej ud af labyrinten. Saml mønterne på din vej.
Hvor mange mønter samler du på den rigtige vej rundt i labyrinten?

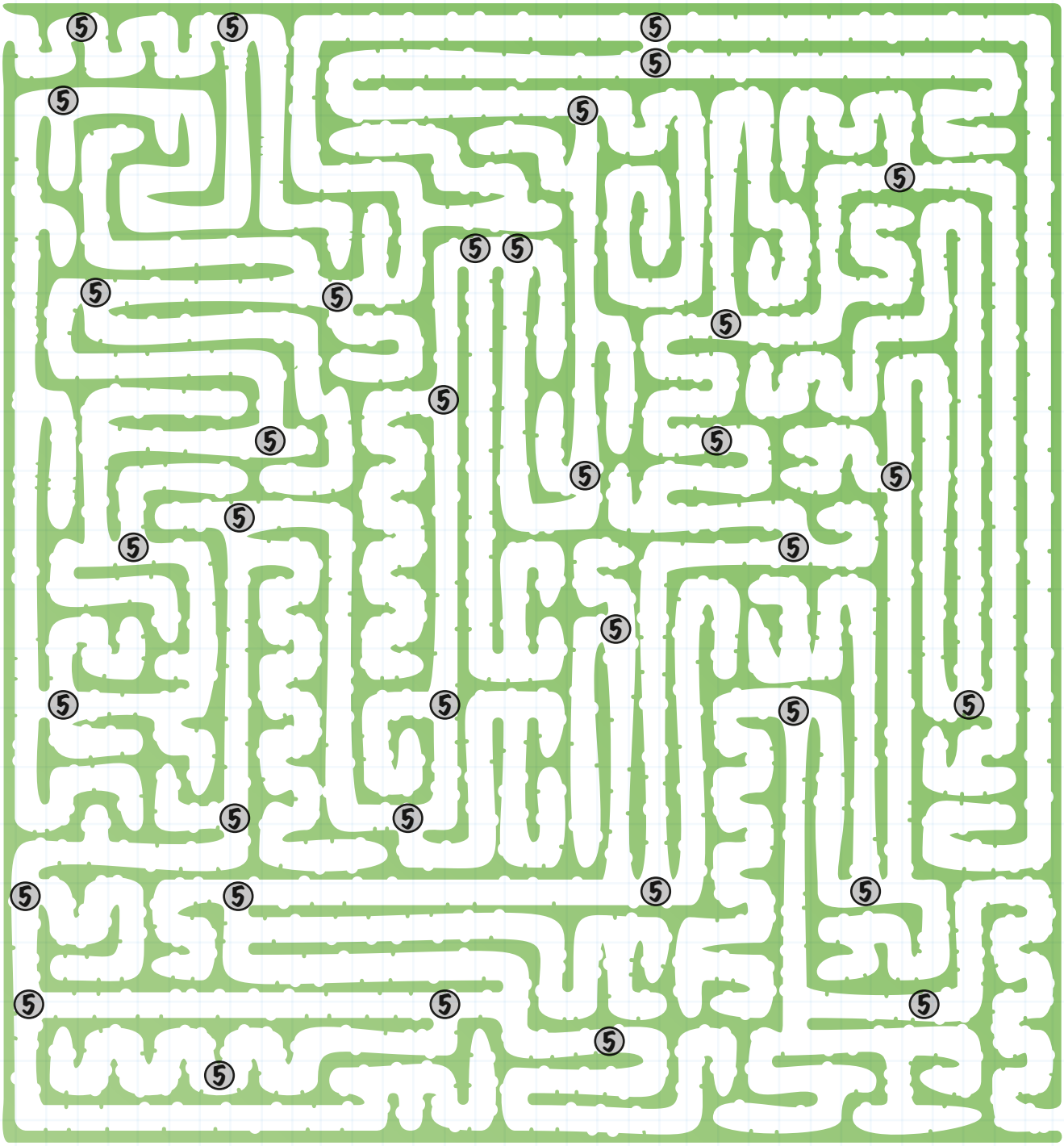

Falske sedler og

Forbrydere forsøger hele tiden at lave falske penge. Det kaldes falskmøntneri. Straffen for at lave falske sedler og mønter kan være op til 12 års fængsel.

Sedlerne bliver fx trykt på særligt papir med vandmærker og metaltråde. Hver pengeseddel har sit eget nummer, så der ikke er to ens.

I dag er der forskellige motiver på pengesedler, tidligere var der især billeder af personer. Der er normalt altid ansigter på vores mønter. Det er nemlig svært at forfalske ansigter, da vores øjne er trænede til at aflæse ansigter, så den mindste ændring i et ansigt er noget vores øje opfanger. Og når vi oplever en sådan forandring på pengene, undrer vi os og tjekker, om pengene er ægte.

mønter

Undersøg

Hvilke vandmærker er der i 50-kronesedlen?

Hvilke andre ting på 50-kronesedlen gør den svær at forfalske?

Hvad vil du gøre, hvis du opdager, at du har fået en falsk seddel?

Hvorfor tror du, at straffen for falskmøntneri er så hård?

FAKTABOKSEN

Navn	*Værdi*
Million	*1.000.000*
Milliard	*1.000.000.000*
Billion	*1.000.000.000.000*
Billiard	*1.000.000.000.000.000*
Trillion	*1.000.000.000.000.000.000*
Trilliard	*1.000.000.000.000.000.000.000*
Kvartrillion	*1.000.000.000.000.000.000.000.000*
Kvartrilliard	*1.000.000.000.000.000.000.000.000.000*
Kvintrillion	*1.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000*
Kvintrilliard	*1.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000*
Sekstrillion	*1.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000*
Sekstrilliard	*1.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000*
Septrillion	*1.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000*
Septrilliard	*1.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000*

OPGAVE 1

Find 5 fejl!

OPGAVE 2

Hvilke pengesedler findes der i Danmark?
Sæt kryds ved de pengesedler, vi har i Danmark.
Se side 91-97.

50-kroneseddel ☐	100-kroneseddel ☐	150-kroneseddel ☐
200-kroneseddel ☐	250-kroneseddel ☐	400-kroneseddel ☐
500-kroneseddel ☐	750-kroneseddel ☐	1.000-kroneseddel ☐
1.500-kroneseddel ☐	2.000-kroneseddel ☐	5.000-kroneseddel ☐

OPGAVE 3

Når man skriver store tal, sætter man tit et punktum. På den måde er det lettere at se, om det er et tusind eller en million. Man sætter punktum ved hvert 3. ciffer bagfra.
Prøv at sætte punktum ind på beløbene herunder.

a) 10000 → 10.000

b) 20000 → .....

c) 50000 → .....

d) 700000 → .....

e) 8000000 → .....

f) 2200000 → .....

g) 775541 → .....

h) 8745891 → .....

i) 234445245 → .....

j) 1163459087 → .....

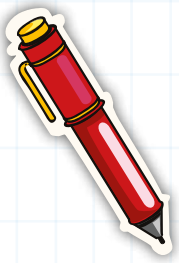

OPGAVE 4

Tegneopgave

Tegn en pengeseddel på 1 million kroner.

1.000.000

Tegn en pengeseddel på 1 milliard kroner.

Tegn en pengeseddel på 1 billiard kroner.

Tegn en pengeseddel på 1 trillion kroner.

OPGAVE 5

En million skrives med 6 nuller til sidst. Skriv disse tal med cifre.

a) Fem millioner → 5.000.000

b) Syv millioner → .....

c) Ti millioner → .....

d) Tyve millioner → .....

e) Treogtyve millioner → .....

f) Tres millioner → .....

g) Hundrede millioner → .....

h) Otte hundrede millioner → .....

OPGAVE 6

En milliard skrives med 9 nuller til sidst. Skriv med cifre.

a) To milliarder → .....

b) Ti milliarder → .....

c) Firs milliarder → .....

d) Enogtyve milliarder → .....

e) Syvogfirs milliarder → .....

OPGAVE 7

Sæt punktummer i dette tal: 47874131738528211

Tallet hedder "47 billarder 874 billioner 131 milliarder 738 millioner 528 tusinde og 211 kroner".
(Godt man ikke skal sige det så tit! Tænk, hvis man fik det i lommepenge).

OPGAVE 8

Sæt punktummer i dette tal:

1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

Tallet er 1 septrilliard.

Hvor mange 0'er er der bagpå 1 septrilliard? .....

OPGAVE 9

a) 3.000.000 + 1.000.000 = _____

b) 12.000.000 + 1.000.000 = _____

c) 43.000.000 + 1.000.000 = _____

d) 99.000.000 + 1.000.000 = _____

e) 456.000.000 + 1.000.000 = _____

OPGAVE 10

Pengesedlernes numre består af fire tal (fire cifre), fx 1101.

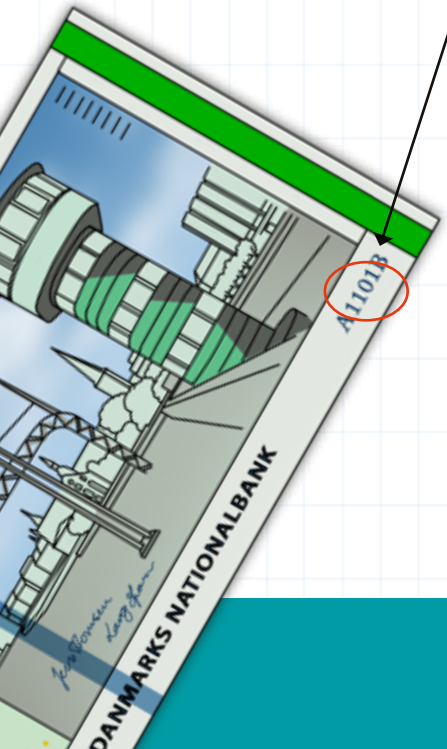

Find de 10 fire-cifrede i seddelnumre herunder. Du skal finde dem imellem tallene på talkortet. Tallene kan både stå lodret og vandret. Hvem finder først 2477?

1. seddel : 1077
2. seddel : 6247
3. seddel: 4432
4. seddel: 6082
5. seddel: 8976
6. seddel: 3542
7. seddel: 5315
8. seddel: 2404
9. seddel: 3172
10. seddel: 0333

8 5 1 6 6 2 2 1 6 1 1 4 3 5 0 6 5 3 6 7 5 2 5
6 1 4 5 7 2 9 0 7 5 6 0 9 1 0 7 7 3 7 4 0 0 8
8 1 7 1 4 1 3 5 4 7 7 8 3 9 8 5 2 2 9 4 7 3 7
6 5 1 5 4 5 5 1 0 2 0 3 4 5 0 9 6 0 6 3 5 3 7
0 8 7 2 4 2 9 0 4 8 4 7 7 1 2 2 5 1 2 2 4 0 4
3 3 1 4 0 7 8 8 1 7 5 9 1 7 5 5 8 7 6 5 2 6 0
3 8 6 0 0 1 4 8 6 8 6 3 0 5 1 6 0 2 5 3 0 7 0
3 1 2 1 6 5 1 1 9 0 8 7 0 2 2 7 3 2 8 2 2 2 2
3 1 4 5 1 7 0 4 8 3 5 4 2 1 4 0 1 8 9 4 1 1 0
9 8 7 4 2 8 3 1 1 9 3 2 7 7 7 7 2 3 6 8 0 7
1 6 0 8 2 0 7 0 9 1 1 9 1 6 7 5 2 9 0 0 3 3 7
8 9 6 7 0 1 9 5 0 3 5 5 3 0 8 9 7 6 5 4 5 4 4

EKSTRAOPGAVE

Find et tal på 4 cifre mellem alle tallene, som din sidekammerat skal finde - fx 4544.

Skriv tallet her: .....
(Husk, hvor tallet er, så du kan finde det igen).

Gem også et ottecifret tal, som din sidekammerat skal finde.

Skriv tallet her: .....
(Husk, hvor tallet er, så du kan finde det igen)

8 5 1 6 6 2 2 1 6 1 1 4 3 5 0 6 5 3 6 7 5 2 5
6 1 4 5 7 2 9 0 7 5 6 0 9 1 0 7 7 3 7 4 0 0 8
8 1 7 1 4 1 3 5 4 7 7 8 3 9 8 5 2 2 9 4 7 3 7
6 5 1 5 4 5 5 1 0 2 0 3 4 5 0 9 6 0 6 3 5 3 7
0 8 7 2 4 2 9 0 4 8 4 7 7 1 2 2 5 1 2 2 4 0 4
3 3 1 4 0 7 8 8 1 7 5 9 1 7 5 5 8 7 6 5 2 6 0
3 8 6 0 0 1 4 8 6 8 6 3 0 5 1 6 0 2 5 3 0 7 0
3 1 2 1 6 5 1 1 9 0 8 7 0 2 2 7 3 2 8 2 2 2 2
3 1 4 5 1 7 0 4 8 3 5 4 2 1 4 0 1 8 9 4 1 1 0
9 8 7 4 2 8 3 1 1 9 3 2 7 7 7 7 2 3 6 8 0 7
1 6 0 8 2 0 7 0 9 1 1 9 1 6 7 5 2 9 0 0 3 3 7
8 9 6 7 0 1 9 5 0 3 5 5 3 0 8 9 7 6 5 4 5 4 4

KOMMA OG ØRE

Nu ved du, hvordan det bliver nemmere at læse de store tal. Når man skriver et tal i en pris, skriver man også nogle gange ørene med. Imellem kroner og øre sætter man et komma. Ørene er altid kun 2 cifre.

Før punktum er det tusinde kroner

Efter punktum er det hundrede kroner

Efter komma er det ørene

På prisskiltet står der:
Et-tusinde-2-hundrede-tre-og-halvtreds-kroner-og-halvtreds-øre.

EKSTRAOPGAVE

Tegn hvilke sedler og mønter du skal bruge til at vise tallet

3.283,50 kr.

Du må kun bruge sedlerne 1.000 kr. og 100 kr. og mønterne 10 kr., 1 kr. og 50 øre.

OPGAVE 11

Hvor mange penge er der i alt?

265.123.252.254.247.785.214.456.357,50 kr.

+145.457.478.584.585.781.365.254.481,50 kr.

ØVELSE

gæt et hemmeligt tal

Du skal skrive et tal ned mellem 1-100 fx 32.

Skriv tallet, du tænker på her:

Din sidekammerat skal forsøge at gætte, hvilket tal du har skrevet. Han eller hun må kun spørge:
Er tallet over fx 50? Og du må kun svare ja eller nej.

Sæt streg for hvert gæt, din kammarat bruger.

Tæl, hvor mange gange der blev gættet.
Bagefter er det din tur til at forsøge at gætte din sidekammerats tal. Hvem brugte færrest spørgsmål?

Prøv igen!

Betalingskort -

Du behøver ikke at bruge sedler og mønter, når du skal betale. Du kan bruge et betalingskort, fx Dankort, VISA-kort, MasterCard.
Når du betaler med dit kort, skal du taste en pinkode. Koden består af fire tal, som du skal huske. Du må aldrig fortælle andre koden, da de så let vil kunne bruge dit kort til at betale med.

Når man betaler med et kort, kører man køre det igennem en maskine i butikken. Maskinen

Samtale

- Hvorfor er det smart at have et kort?
- Hvorfor kan det være skidt at have et kort?
- Hvilke kort kender du?

smart og nemt!

"ringer" op til sine penge i banken og siger, at der skal betales for varer i butikken.

FAKTABOKSEN

På et VISA/Dankort står der:

- **Kortnummeret: Kortets nummer**
- **Kontonummeret: Nummeret på den konto, som kortet "ringer" til i banken**
- **Registreringsnummeret: Nummeret på banken**
- **Udløbsmåneden og -året: Måneden og året, hvor kortet bliver for gammelt**
- **Sikkerhedscifrene: tre tal, som oplyses for at sikre, at kortet er rigtigt, når man fx køber på nettet**
- **Navnet på kortets ejer**
- **Navnet på banken**

OPGAVE: Hvad hedder hvad på kortet?

Forbind navn og steder på kortet!

Chip

Navnet på kortets ejer

Kortnummer

Magnetstribe

Underskrift

Kontonummer

OPGAVE 1

Giv et forslag til en pinkode, som du vil kunne huske let, hvis du havde et Dankort:

.....

Tror du folk, der kendte dig, havde let ved at gætte den?

.....

I Danmark sender banken først et brev med Dankortet - og et par dage senere et brev med koden. Hvorfor sender banken ikke Dankortet og koden samtidig?

EKSEMPEL:

Pigen har lavet sin kode på følgende måde:

Først har hun taget de to sidste numre i sin mors mobilnummer, der er: 2318 1923

Så har hun valgt husnummeret på sin farfars og farmors hus. De bor i nummer 18

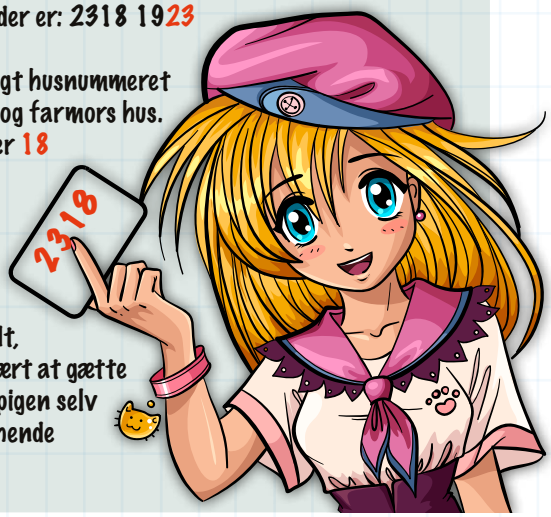

Pigens nummer er godt, fordi det er svært at gætte for andre end pigen selv - og nemt for hende at huske.

OPGAVE 2

Hvor mange forskellige 4-cifrede kort-koder kan du lave med tallene 4 og 2?

1 4442	5	9	13 .....
2	6	10	14 .....
3	7	11	15 .....
4	8	12	16 .....

OPGAVE 3

Tjek indkøbskurvene! Hvornår har du penge nok til at betale med pengene i pungen, eller hvornår skal du betale med kort?

Afrund priserne til nærmeste femmer og skriv, hvad den samlede pris cirka er i alt.

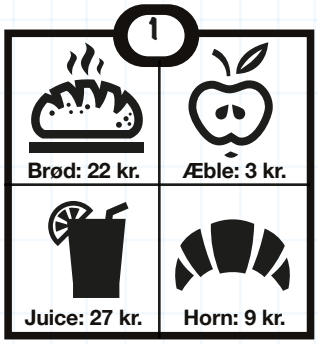

22 kr.

3 kr.

27 kr.

9 kr.

I alt 61 kr. Afrundet 65 kr.

☒ Jeg betaler med penge fra pungen
☐ Jeg betaler med kort

I alt kr. Afrundet kr.

☐ Jeg betaler med penge fra pungen
☐ Jeg betaler med kort

I alt kr. Afrundet kr.

☐ Jeg betaler med penge fra pungen
☐ Jeg betaler med kort

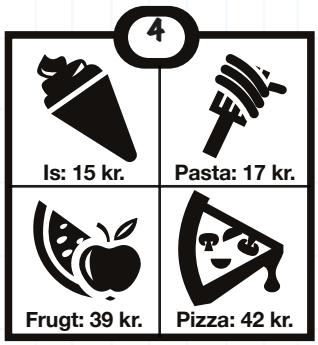

I alt kr. Afrundet kr.

☐ Jeg betaler med penge fra pungen
☐ Jeg betaler med kort

OPGAVE 4

En dame køber:
En t-shirt til 452 kr.
Et par bukser 755 kr.
Et armbånd til 170 kr.
Og et tørklæde til 199 kr.

Damen betaler med sit Dankort. Hvor mange penge bliver hævet på kortet? ..... kr.

OPGAVE 5

På nettet køber en mand:
En fiskestang til 780 kr.
Et par gummistøvler til 420 kr.
Fragten og portoen er 75 kr.

Han betaler med sit Dankort. Hvor mange penge bliver hævet på mandens Dankort? ..... kr.

OPGAVE 6

En ung pige er på café. Hun køber:
En cola til 34,50 kr.
En burger til 85,50 kr.
Og en kop te til 22 kr.

Hun betaler med Dankort. Hvor mange penge bliver hævet på kortet? ..... kr.

OPGAVE 8

I en legetøjsbutik køber en søster disse varer til sin bror.

Hvad skal søsteren betale i alt?

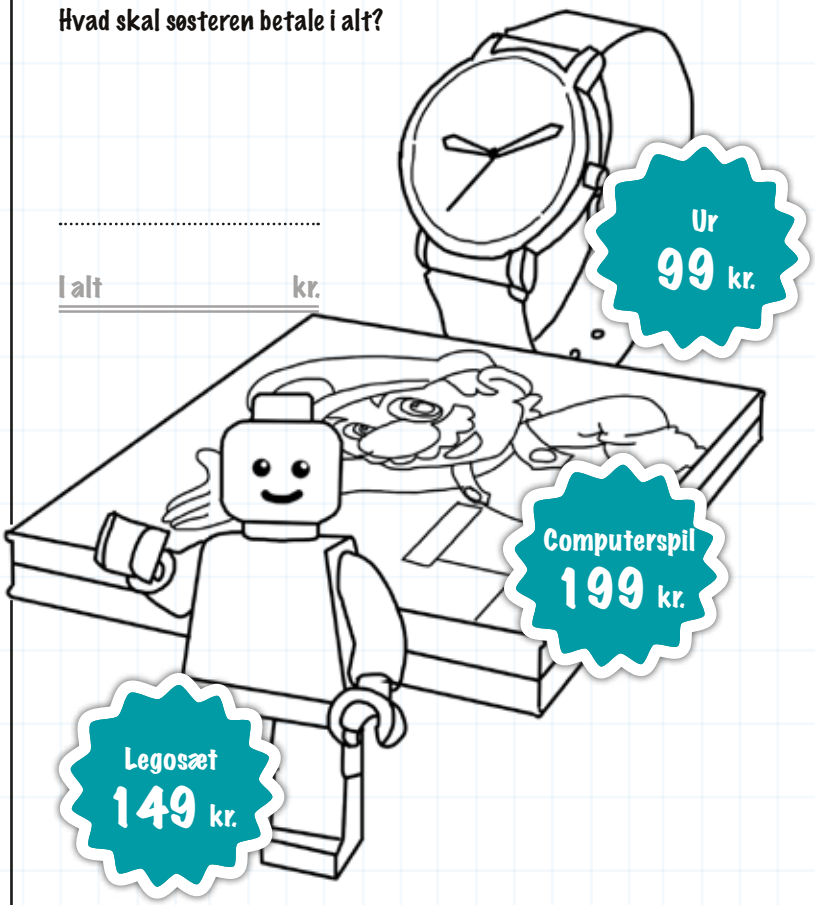

..... I alt ..... kr.

Søsteren har 220 kr. i pungen, er det penge nok til at betale?

.....

Søsteren betaler resten med Dankort. Hvor meget skal hun betale med kortet? ..... I alt ..... kr.

OPGAVE 7

Hvor mange penge er der i alt?

4.578.758.942.515.258.965,50 kr.
+ 2.457.851.124.897.581.894,50 kr.

OPGAVE 9

For at huske sin pinkode bruger mange en kodehusker, som vist her. Man laver sin egen huskeregel for, hvor koden står. Man skriver koden ind i de fire felter, som man har valgt. Fx de sidste 4 felter eller de sidste 4 gule felter.
Når man har skrevet sin kode ind i kortet, skriver man tal i resten af felterne bagefter.

KODEHUSKER

8	3	2	5	0	8	1	4
4	6	5	1	7	9	6	9
9	2	0	8	3	2	7	2
1	7	6	4	6	9	0	8
5	0	3	1	4	7	3	5

a) Pigens kode er de fire første tal i kodehuskeren.
Hvad er Emilies kode?

b) Drengens kode er de fire første blå tal. Hvad er koden?

c) Mandens kode er tallene, som står på skrå fra det nederste venstre hjørne. Hvad er koden?

d) Damens kode er hvert andet tal i nederste række. Hvad er koden?

ØVELSE

KODEHUSKER

1. Find på en pinkode på fire tal.
2. Skriv koden ind i pinkodehuskeren.
   Find dit eget system. Du bestemmer selv, hvor du skriver den. Du kan fx vælge at skrive koden i de første fire røde felter eller de første fire ned ad, på skrå, eller i hvert andet felt osv.
3. Nå du har skrevet koden, fylder du resten af felterne med tal.
4. Kan din sidekammerat finde din kode på kortet?
   Kan han eller hun regne dit system ud?

Hvad er

EKSEMPEL:

Du har købt en plade chokolade i kiosken til 15 kroner. Da du kommer hjem, vil din bror gerne købe chokoladen af dig, fordi han er lækkersulten. Du vil ikke sælge chokoladen for under 15 kroner, fordi du så taber penge på at sælge - men du vil måske sælge den for 15 kr. eller mere.

Før du beslutter dig for, hvad prisen skal være for chokoladen, tænker du på, at du har brugt tid på at gå ned i kiosken og vil gerne have penge for besværet.

Skriv din pris her.

.....

Hvad er en rimelig pris, din bror skal betale for chokoladen?

Din bror betaler prisen. Hvor mange penge har du nu tjent på salget?

-		1	5	,	0	0		
							k	r.

en pris?

En pris er de penge, en butik vil have, når du køber en vare. Når butikken bestemmer, hvad prisen skal være, regner de ud, hvor mange penge de gerne vil tjene på varen.

FAKTABOKSEN

Indkøbsprisen *er den pris, en købmand betaler for en vare til butikken.*

Salgspris *betyder den pris, en købmand sælger varen til i butikken.*

Tilbud *betyder, at en butik sælger en vare til en særlig billig pris.*

Fortjenesten *er forskellen mellem salgspris og indkøbspris for en vare.*

Samtale

- Hvilke ting koster meget?
- Hvorfor tror du, at tingene koster meget?
- Hvilke ting bliver sat på tilbud?
- Hvorfor tror du, at butikkerne laver tilbud?

Tegn en vare, som du gerne vil lave og sælge.

Hvor meget skal din vare koste?

.....

Hvorfor tror du, folk vil betale den pris for din vare?

.....

.....

OPGAVE 1

Hvilke ting vil du sætte på tilbud i elektronikbutikken?
Skriv den nye pris. Du bestemmer selv, hvor meget tingene skal koste på tilbud.

HØREBØFFER

~~799,00 Kr.~~

Skriv din pris her.

.....

COMPUTER

~~4.999,50 Kr.~~

Skriv din pris her.

.....

JOYSTICK

~~115,00 Kr.~~

Skriv din pris her.

.....

SMARTPHONE

~~4.550,50 Kr.~~

Skriv din pris her.

.....

OPGAVE 2

Indkøbsprisen på en papegøje er 350 kr.

Dyrehandlerens salgspris er 2.500 kr.

Hvor meget tjener dyrehandleren på papegøjen?

Salgspris:	2.500	kr.
Indkøbspris:		kr.
Fortjeneste:		kr.

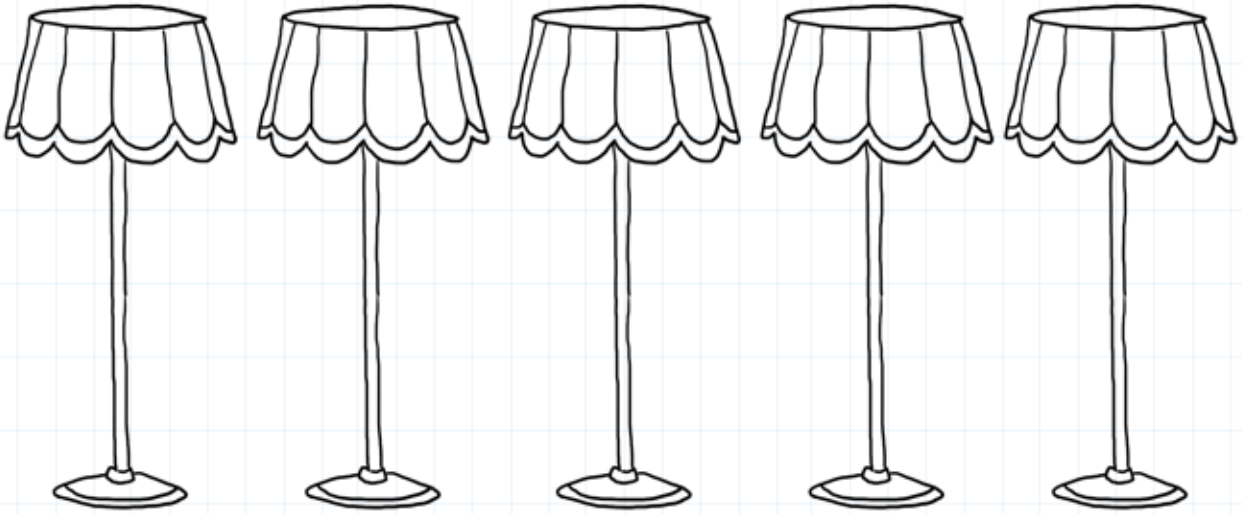

OPGAVE 3

En butik sælger 5 lamper til 100 kr. pr. stk. Hvad er den samlede salgspris? _____ kr.

Butikken har indkøbt hver lampe til 30 kr. pr. stk. Hvor meget er den samlede indkøbspris? _____ kr.

Hvor meget tjener butikken på salget af lamperne? _____ kr.

OPGAVE 4

En butik indkøber en skjorte til 147 kr.
Butikken vil gerne tjene 225 kr. på at sælge skjorten.

Hvor meget kommer skjorten
til at koste i butikken?

_____ kr.

\+ _____ kr.

_____ kr.

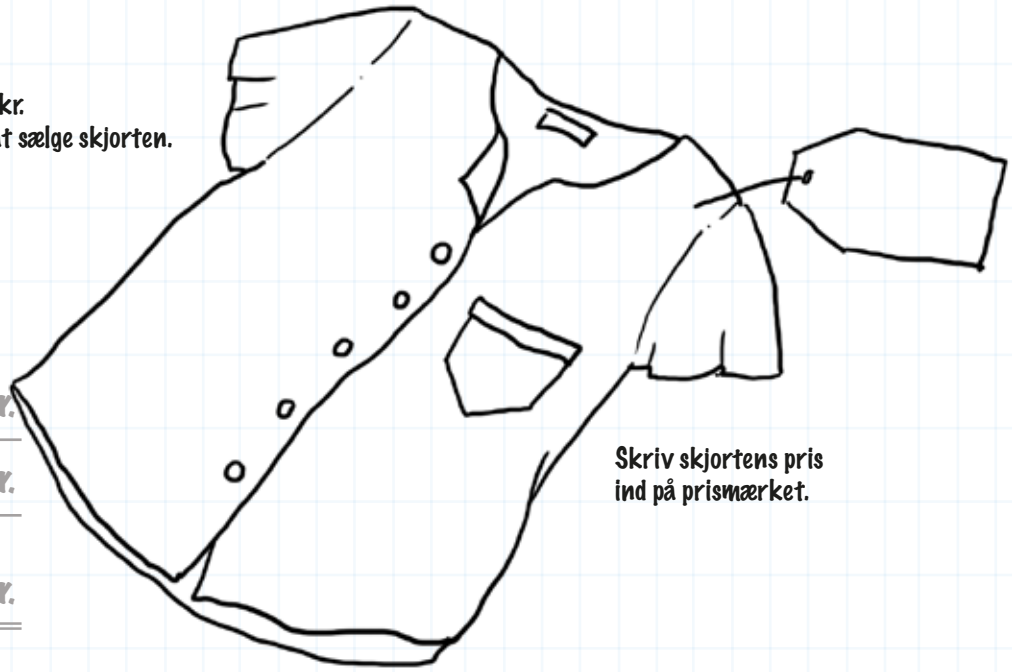

Skriv skjortens pris
ind på prismærket.

OPGAVE 5

Hvad skal salgsprisen være herunder?

INDKØBSPRIS		SALGSPRIS
15 kr.	+ 50 kr.	65 kr.
19 kr.	+ 50 kr.	kr.
62 kr.	+ 50 kr.	kr.
83 kr.	+ 50 kr.	kr.

INDKØBSPRIS		SALGSPRIS
21 kr.	+ 12 kr.	33 kr.
33 kr.	+ 12 kr.	kr.
52 kr.	+ 12 kr.	kr.
66 kr.	+ 12 kr.	kr.

INDKØBSPRIS		SALGSPRIS
22 kr.	• 1/2	11 kr.
28 kr.	• 1/2	kr.
52 kr.	• 1/2	kr.
63 kr.	• 1/2	kr.

OPGAVE 6

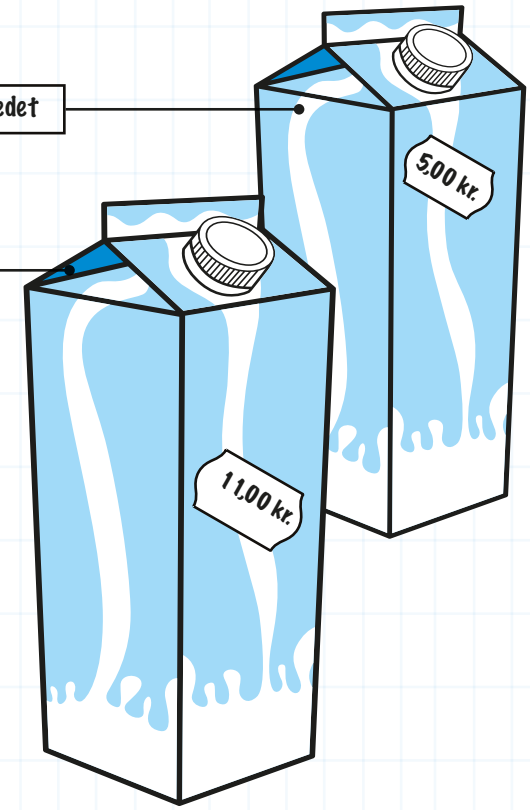

Hvor meget koster en liter letmælk i supermarkedet?

_____ kr.

Hvor meget koster en liter letmælk i kiosken?

_____ kr.

Hvor meget sparer du, hvis du køber mælken i supermarkedet? _____ kr.

Hvor meget sparer du, hvis du køber 10 liter mælk i supermarkedet? _____ kr.

OPGAVE 7

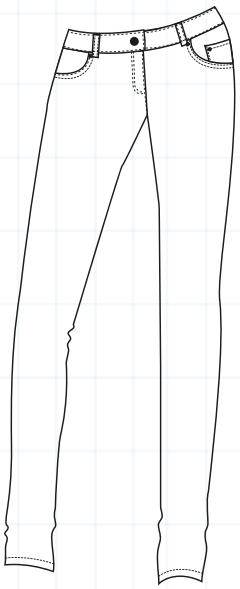

I en tøjbutik koster et par bukser 410 kr.
Butikken vælger at sætte prisen ned med 52 kr.

a) Hvad bliver tilbudsprisen?

_____ kr.

b) En uge efter sætter butikken prisen ned igen. Nu bliver bukserne sat ned med 102 kr. Hvad bliver den nye tilbudspris?

_____ kr.

OPGAVE 8

a) Prisen på en pakke lakrids falder fra 27 kr. til 15 kr. Hvor meget er prisen blevet sat ned?

kr.

b) Prisen på en cykel falder fra 4.500 kr. til 3.200 kr. Hvor meget er prisen blevet sat ned?

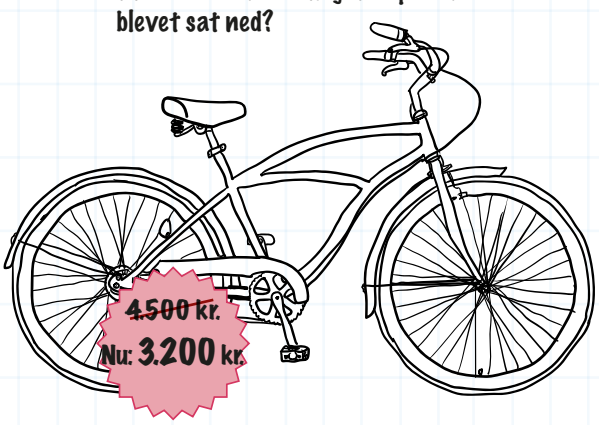

kr.

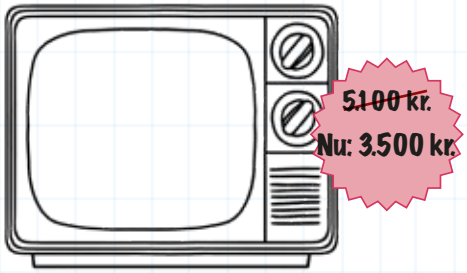

c) Prisen på et fjernsyn falder fra 5.100 kr. til 3.500 kr. Hvor meget er prisen blevet sat ned?

kr.

OPGAVE 9

Hvor mange penge er der i alt i hvert regnestykke?

a) 221,00 kr. - 135,00 kr. =

221,00 kr.
-135,00 kr.
kr.

b) 789,50 kr. - 17,00 kr. =

kr.
kr.
kr.

c) 755,00 kr. - 512,00 kr. =

kr.
kr.
kr.

d) 278,00 kr. - 159,50 kr. =

kr.
kr.
kr.

e) 357,50 kr. - 133,50 kr. =

kr.
kr.
kr.

f) 838,00 kr. - 184,50 kr. =

kr.
kr.
kr.

ØVELSE

Undersøg på nettet, hvor det er billigst at købe:

- Dvd-filmen Madagascar 3
- Bogen Karlas Kabale
- iPad Mini

Tip: Du kan bruge hjemmesiden www.pristjek.dk

Prisstigning og

Nogle gange bliver ting billigere og andre gange dyrere. Vinterjakker er fx ofte billigere om sommeren og dyrere om vinteren. Det er fordi, folk vil købe vinterjakker om vinteren og ikke om sommeren.

Når der fx kommer en ny smartphone, så er den næsten altid dyrere end de gamle telefoner. De gamle bliver billigere, fordi færre vil købe dem. Alle vil jo helst have den nyeste og bedste telefon.

Prisen bestemmes derfor af, om tingen er ny eller gammel – og om mange eller få vil købe den.

Samtale

- Hvilke varer kender I, hvor der er kommet nye og bedre modeller til?
- Hvorfor vil man altid have den nyeste model?
- Er de nye modeller altid bedre?

Tegneopgave Hvis I skulle lave en bedre og nyere model af en smartphone, hvad skulle den nye model så kunne? Tegn den nye model.

-fald

FAKTABOKSEN

Man siger, at prisen afhænger af udbud og efterspørgsel.
Det betyder, at prisen bliver sat efter, hvor mange varer der er - og hvor mange som vil købe varen.

OPGAVE 1

Tegn varene på Anders' hylder. Han har:

- For 20 kr. tomater
- For 75 kr. bananer
- For 60 kr. løg
- For 40 kr. agurker

Hvor mange penge er der for på hylderne?

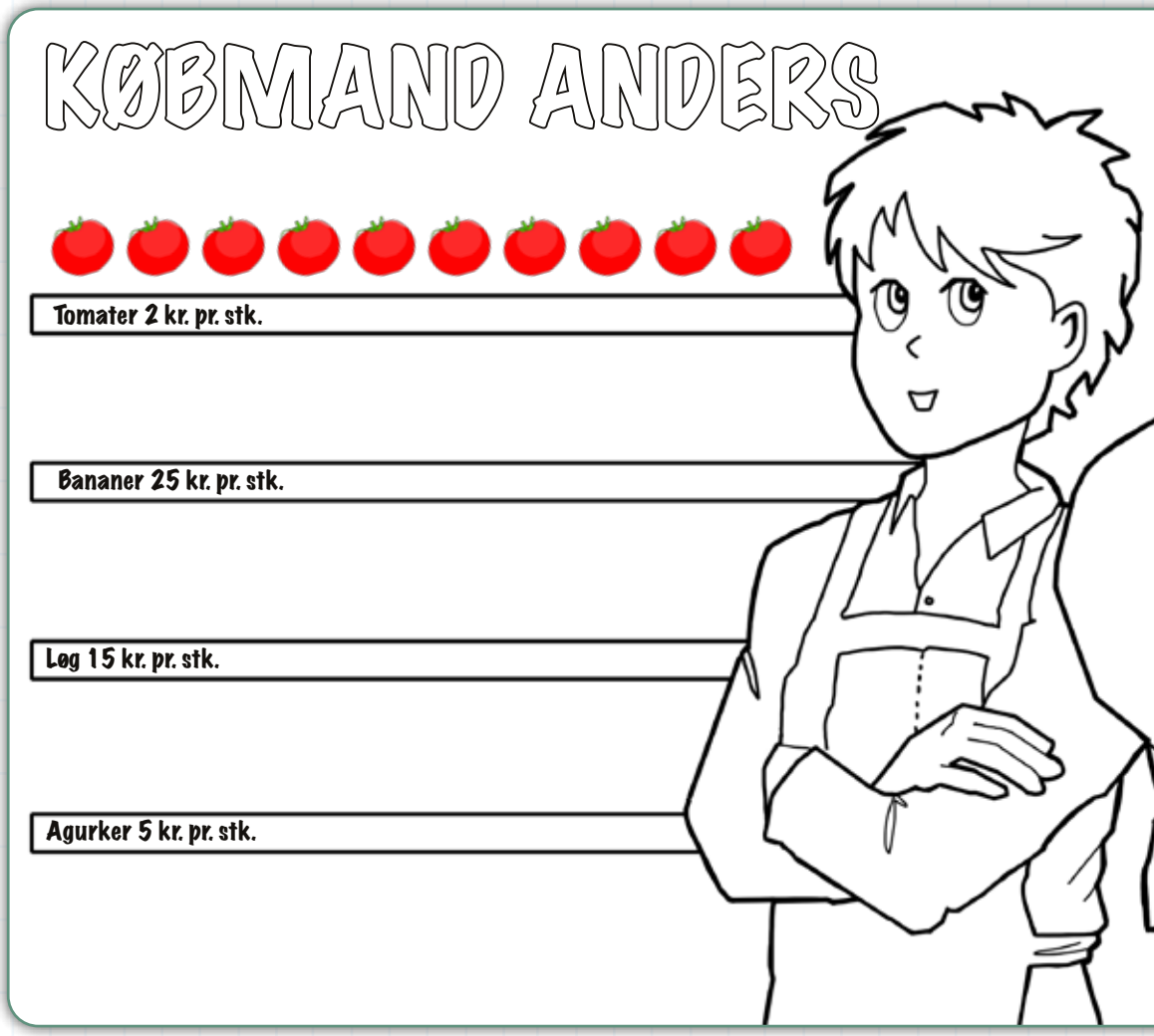

OPGAVE 2

Diagrammet viser prisen på computere fra 1995 og til i dag.

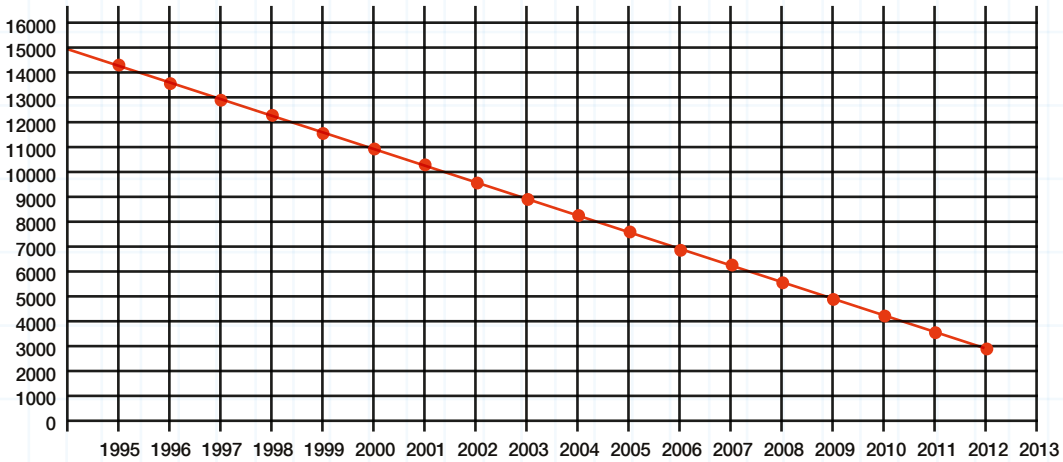

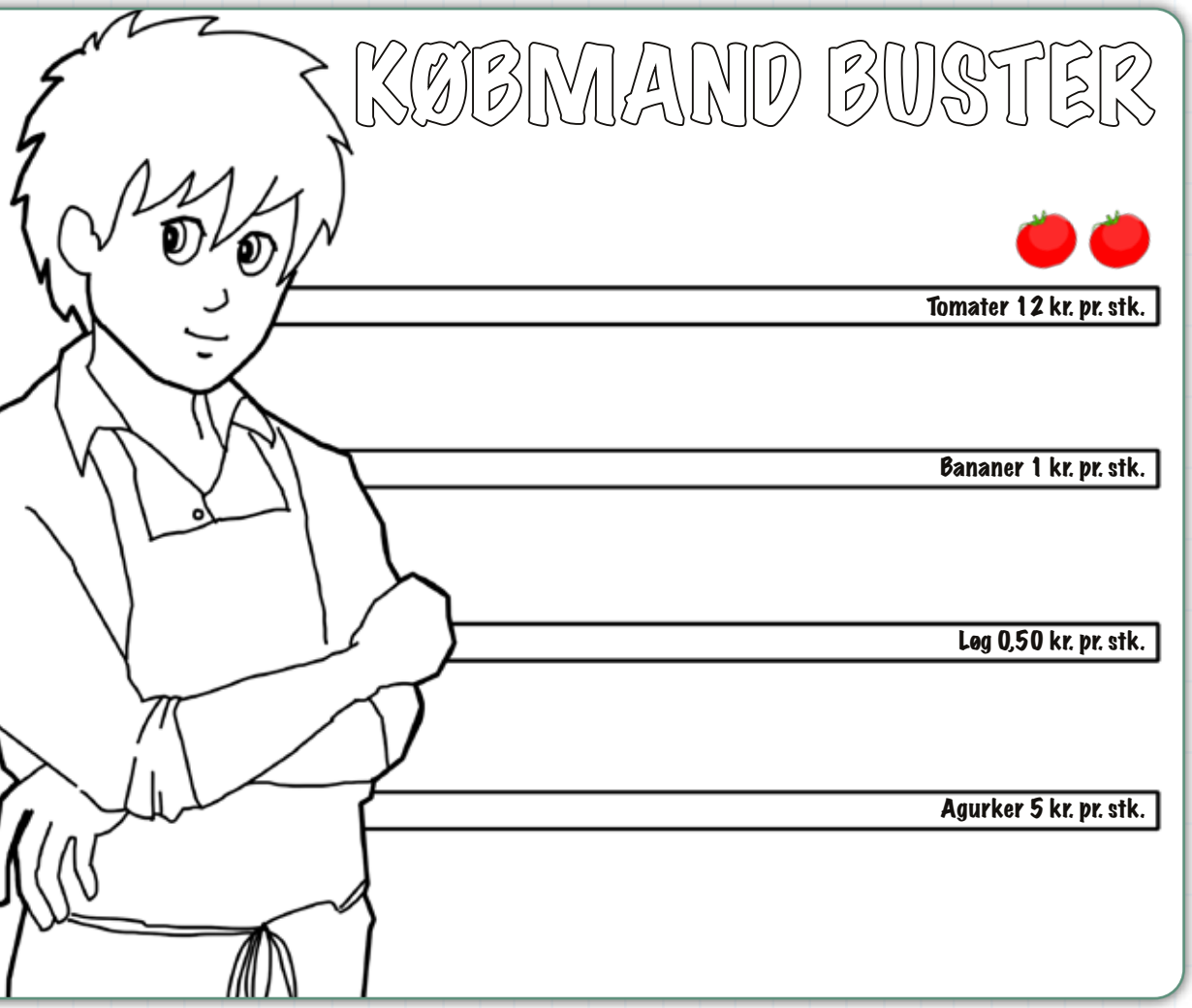

Tegn varene på Busters hylder. Han har:

- For 24 kr. tomater
- For 15 kr. bananer
- For 4 kr. løg
- For 40 kr. agurker

Hvor mange penge er der for på hylderne?

Aflæs diagram.

a) Hvor meget kostede en computer i 1995?

.....

b) Hvor meget koster en computer i 2012?

.....

c) Hvor meget er prisen faldet?

.....

d) Hvorfor tror du, at computere er blevet billigere?

.....

e) Hvilket år kostede computeren 6.000 kr.?

.....

f) Hvor meget tror du, at computeren vil koste i 2013?

.....

OPGAVE 3

Diagrammet viser, hvor meget prisen på en spilkonsol er faldet fra 2005 og til i dag.

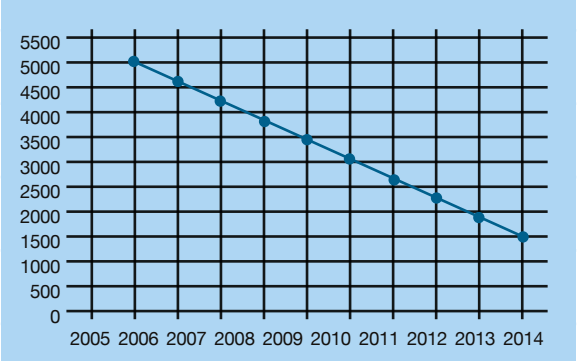

a) Hvor meget kostede en spilkonsol i 2006?

.....

b) Hvor meget koster en spilkonsol i 2013?

.....

c) Hvor meget er den blevet billigere?

.....

d) Hvilket år kostede den 3.500 kr.?

.....

e) Hvilket år kostede den 3.000 kr.?

.....

OPGAVE 4

Diagrammet viser, hvor meget prisen på en smartphone er faldet fra 2008 og til i dag.

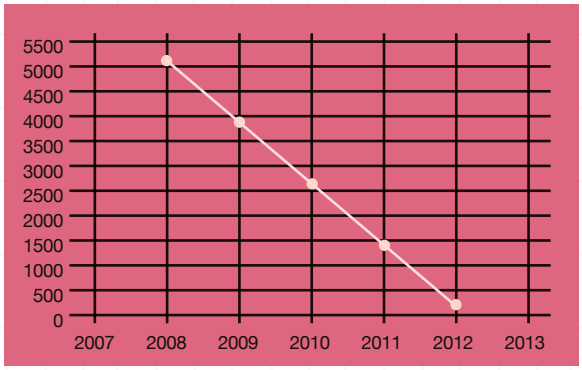

a) Hvor meget kostede en smartphone i 2008?

.....

b) Hvor meget kostede en smartphone i 2012?

.....

c) Hvor meget er den faldet i pris?

.....

d) Hvorfor tror du, at den er blevet billigere?

.....

.....

.....

OPGAVE 5

Hvor mange penge er der i alt?

4 5 7 8 7 5 8 9 4 2 5 1 5 2 5 8 9 6 5 , 5 0 kr.

- 2 4 5 7 8 5 1 1 2 4 8 9 7 5 8 1 8 9 4 , 5 0 kr.

OPGAVE 6

Diagrammet over benzinpriserne fra 1993 og til 2013.

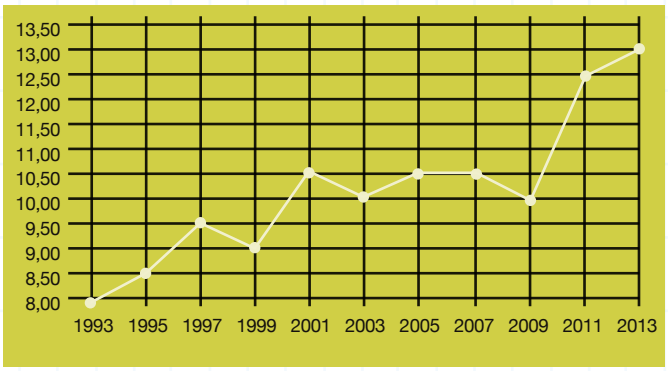

a) Hvilket år kostede en liter benzin næsten 9,50 kr.?

.....

b) Hvad kostede en liter benzin i 2005?

.....

c) Hvorfor tror du, at benzin bliver dyrere og dyrere?

.....

.....

OPGAVE 8

Vælg de 3 par sko, du vil sætte 150 kr. ned i pris.
Skriv den nye pris på mærket.

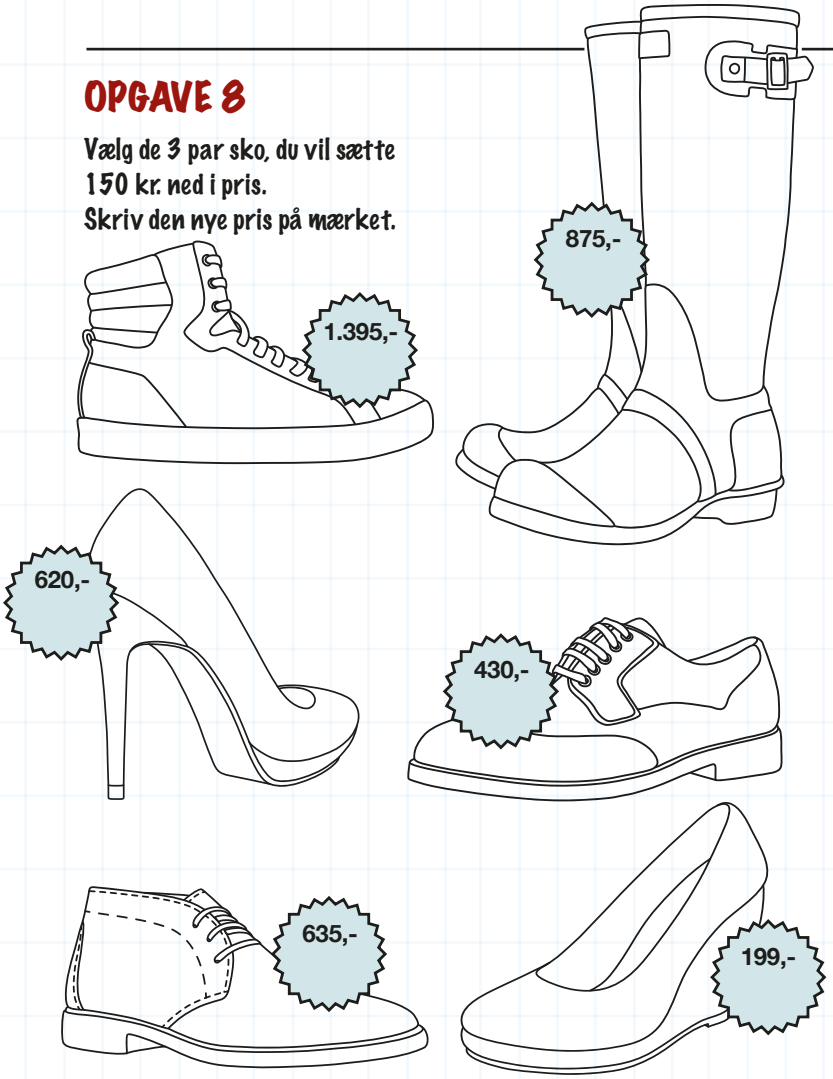

OPGAVE 9

Sæt nye prisskilte på varerne.
Alle varer skal koste 55 kr. mindre.

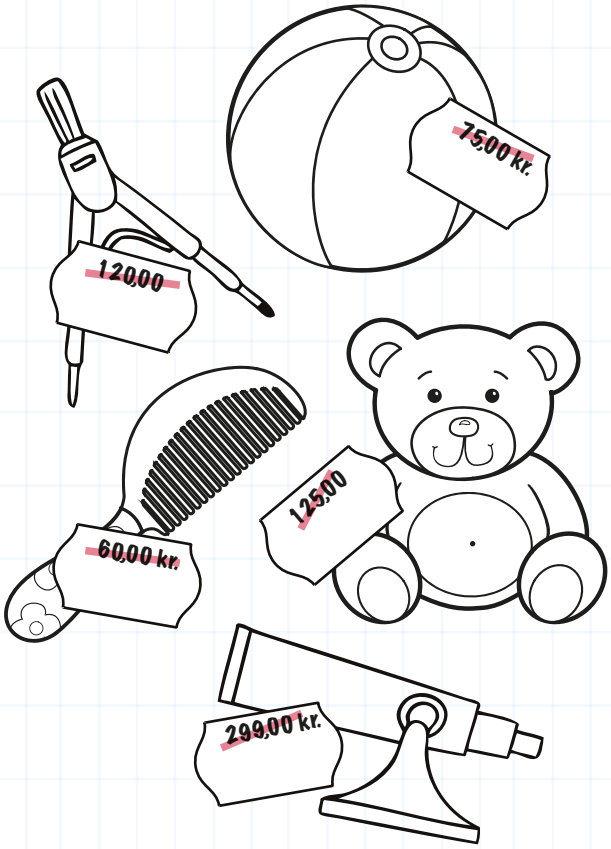

Løn - penge du

For at man kan købe mad, betale for et hus eller leje en lejlighed, bliver man nødt til at have penge. De fleste mennesker tjener penge ved at have et arbejde. Det kaldes at få løn for sit arbejde. Måske har du allerede et slags arbejde ved at hjælpe til derhjemme. Mange tjener lomme-penge ved deres arbejde, fx som flaskedreng eller ved at gå med reklamer?
Noget arbejde får man en høj løn for - andet får man en lav løn for.

Samtale

Snak med din sidemand om, hvilke job man får en høj løn for:

1.
2.
3.

Hvem tjener hvad?

Her ser du 4 forskellige lønninger. Træk en streg hen til det job, som du mener passer med den løn, der står på listen.

Pilot

Rengøring

45.000 kr.
65.000 kr.
19.000 kr.
30.000 kr.

Skolelærer

Læge

tjener

FAKTABOKSEN

Løn er prisen på et arbejde, som man har lavet.
Personer, der får løn, hedder lønmodtagere.
Personer, der giver løn, hedder arbejdsgivere.

OPGAVE 1

Hvilken løn er højest? Sæt <, > eller =

a)

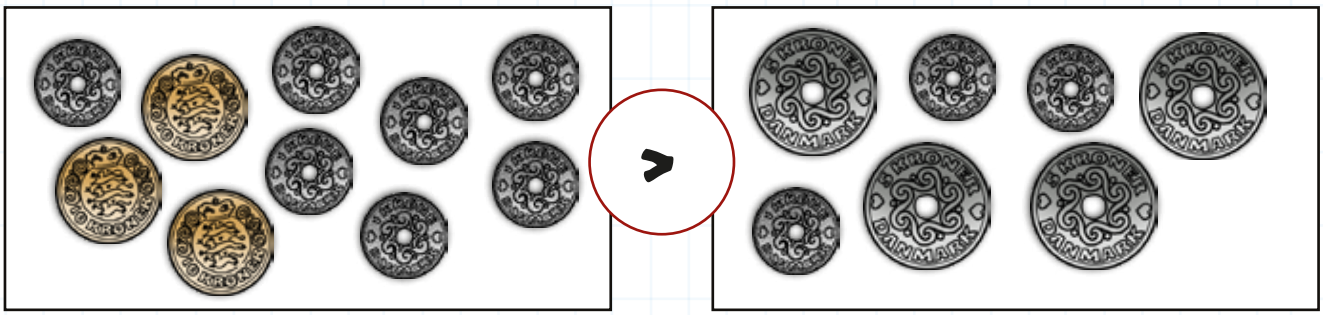

b)

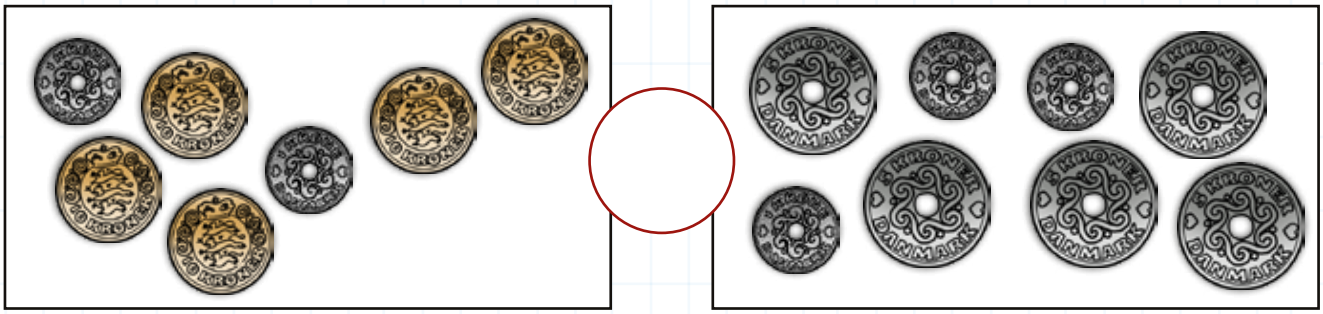

c)

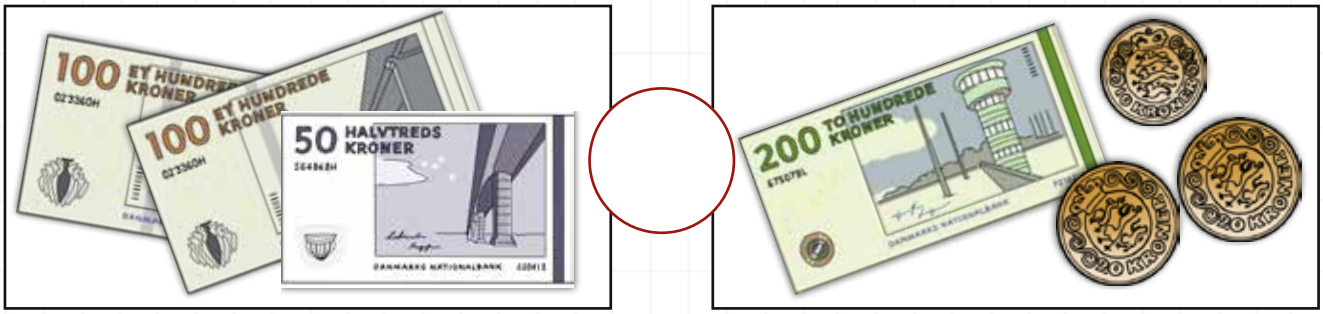

d)

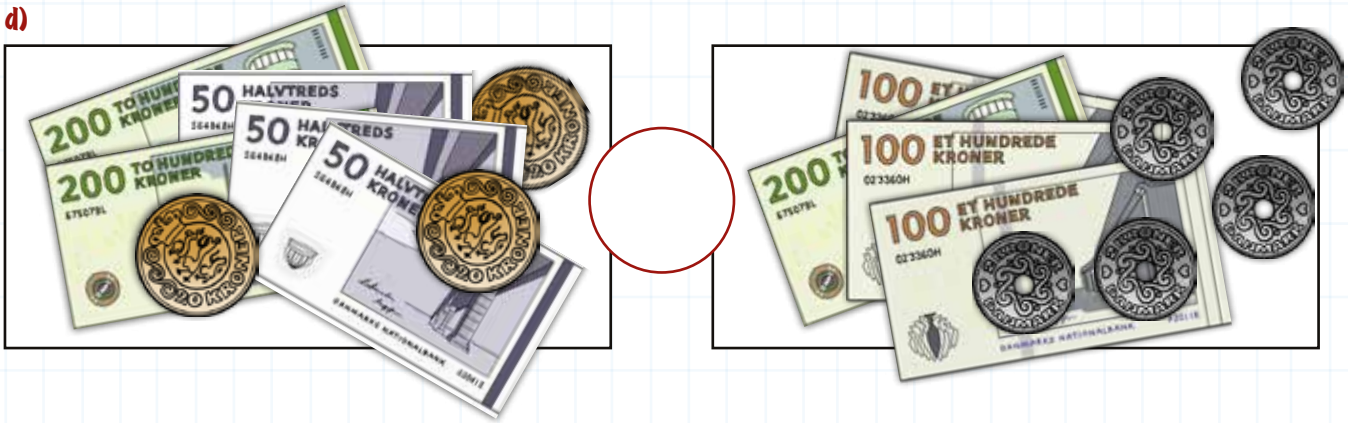

e)

f)

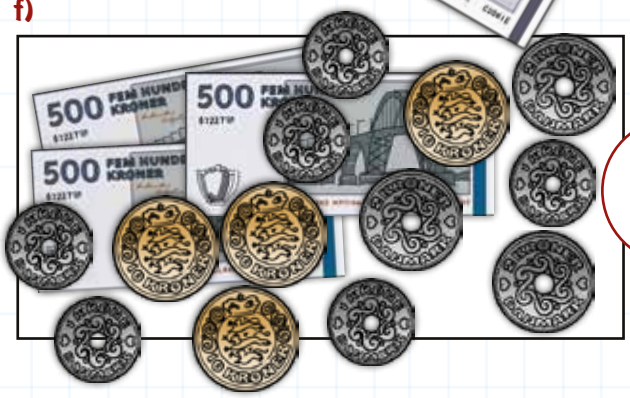

OPGAVE 2

Hvilken løn er højest? Sæt <, > eller =

a) 20.000 kr. ..... > ..... 2.000 kr.

b) 5.000 kr. ..... 555 kr.

c) 7.000 kr. ..... 7.000 kr.

d) 323,50 kr. ..... 324 kr.

e) 89.744 kr. ..... 89.544 kr.

f) 57.565 kr. ..... 5.756,50 kr.

OPGAVE 3

Sæt lønningerne i rækkefølge. Den mindste løn først.

28.470 kr. 18.500 kr. 280.470 kr. 281,50 kr. 38.541 kr.

.....

OPGAVE 4

Grafen skal vise lønnen for en pige. Hun tjener 50 kr. i lommepenge, hver gang hun slår græsset hos sin nabo.

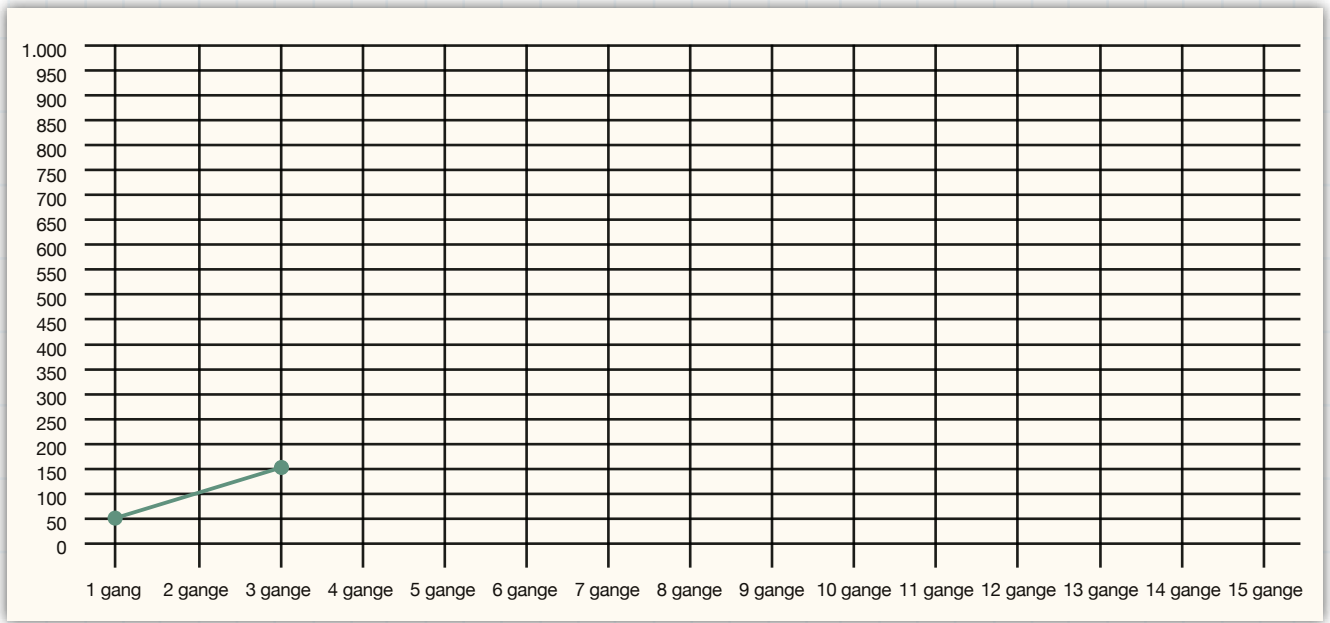

Tegn grafen færdig.

Hvor meget har pigen tjent, når hun har slået græs 7 gange?

.....

Hvor mange gange skal pigen slå græs for at tjene 650 kr.?

.....

OPGAVE 5

Grafen skal vise lønnen for en pige, der arbejder som rengøringsdame.
Hun tjener 1.000 kr. om dagen. Tegn grafen ind.

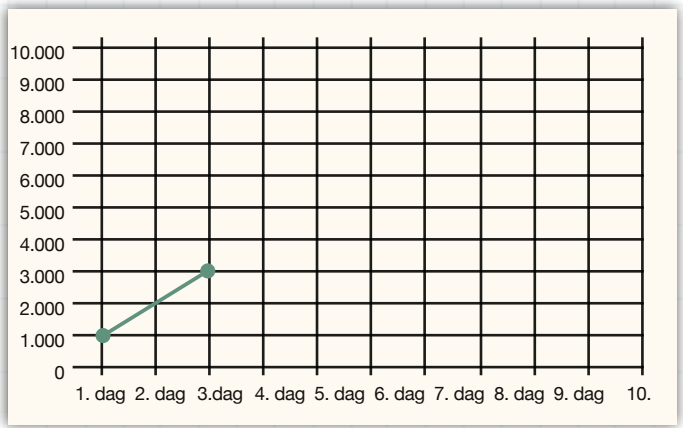

Hvad tjener hun efter fire dages arbejde?

..... kr.

OPGAVE 6

En murer arbejder for sin mester. Han tjener 30.200 kr. i løn om måneden. En måned får han lidt ekstra arbejde, hvor han tjener 5.100 kr.

Hvor meget tjener han i alt den måned?

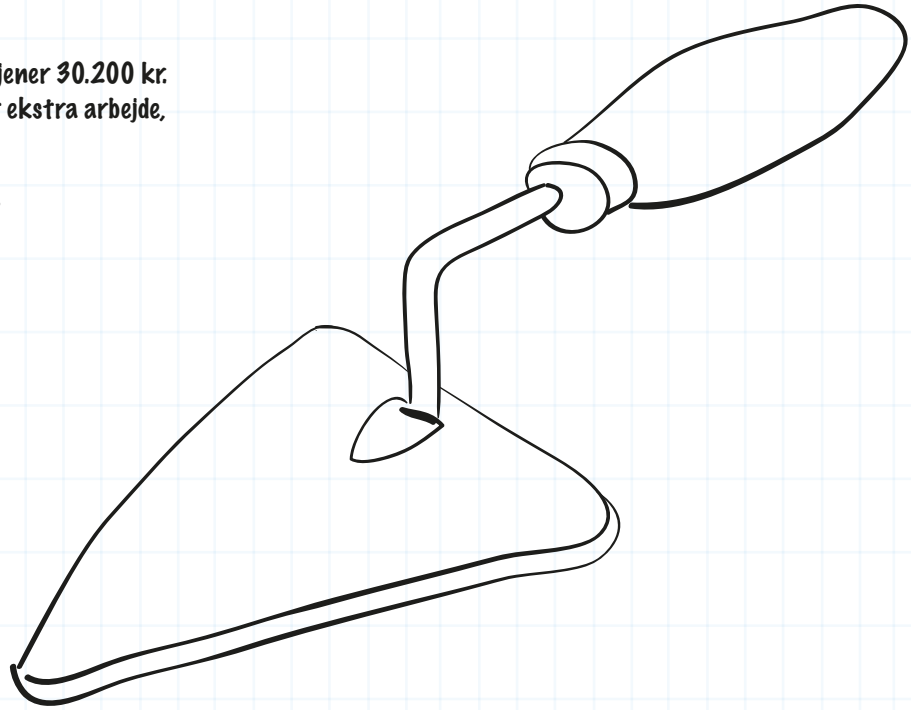

.....

I alt kr.

OPGAVE 7

En pige tjener penge på at vaske bil for sin far. Hun får 135 kr., hver gang hun vasker bilen. En måned vasker hun bilen 3 gange.

Hvor meget tjener hun i alt på den måned på at vaske bil?

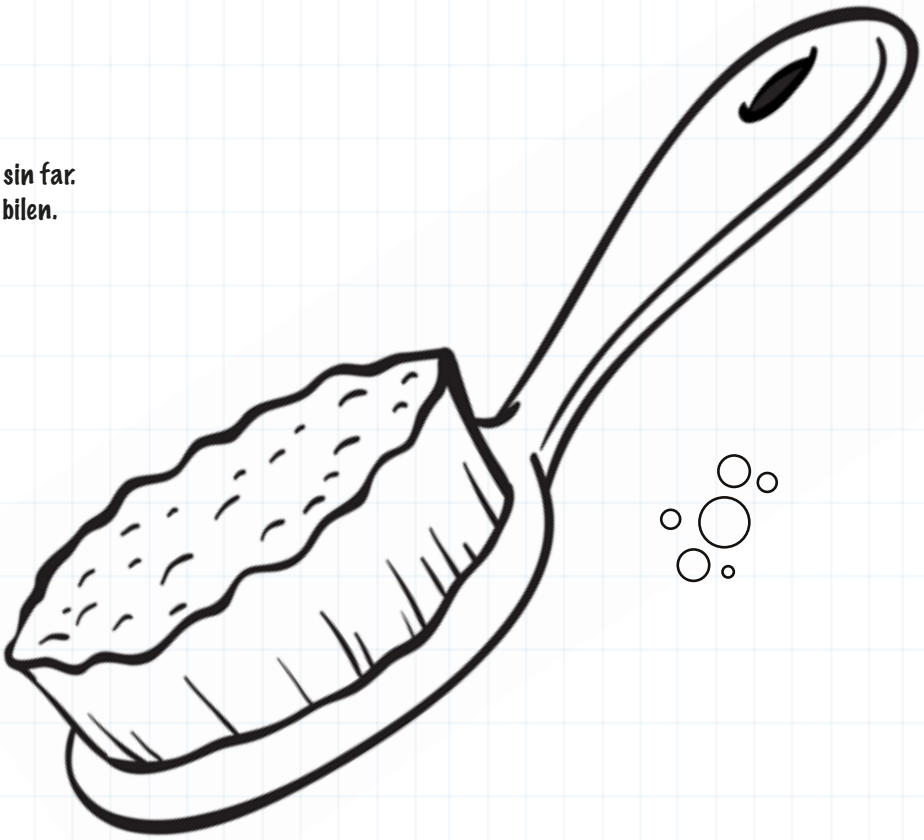

.....

I alt kr.

OPGAVE 8

En pige er frisør og tjener 22.000 kr. hver måned.

En måned får hun et ekstra arbejde med at sætte hår på en brud en lørdag. Det får hun 750 kr. for.

Bruden får samtidig farvet sine bryn og vipper for 200 kr.

Hvor meget har hun tjent i alt den måned?

.....

I alt _____ kr.

OPGAVE 9

Hvor meget får medarbejderne på Tonys pizzeria i løn om ugen?

Tony Ejer	7	2	5	2	0	7.254,00 kr.
Caroline overtjener	6	1	1	4	0	
Tanja Kok	4	4	7	3	1	
Kim Kok	4	2	4	5	1	
Casper Tjener	3	7	2	3	0	
Monica Tjener	4	6	8	3	1	
Simon Opvasker	2	6	9	6	0	
Astrid Rengøring	2	0	4	1	1	

ØVELSE

Del klassen i 4 grupper. Hver gruppe er nu en "Regnefabrik".

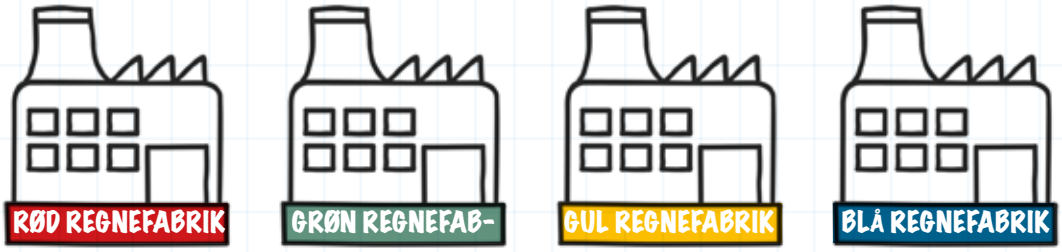

.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

Instruktion til læreren:

Hver Regnefabrik vælger en arbejdsgiver. De øvrige i gruppen er arbejdere i regnefabrikkerne.

Hver arbejdsgiver skal have:
- 1 kopi af pengesiden på, side 62-63 (klip pengene ud)
- 5-10 kopier med 50 regnestykker på, side 64 - 65

Hver arbejdsgiver forhandler med hver enkelt af arbejderne om, hvor meget de skal have i løn for 5 minutters arbejde. Lønnen er i første omgang hemmelig mellem arbejdsgiveren og den enkelte arbejder. Arbejdsgiveren betaler hver arbejder og giver dem hver en kopi med regnestykker på.

Når alle grupper har forhandlet færdigt, sætter læreren de 5 minutter i gang. Efter de 5 minutter stopper læreren grupperne.

Hver arbejder tæller sammen, hvor mange opgaver de har fået løst på de 5 minutter og skriver antallet ned på deres kopi, som de afleverer til deres arbejdsgiver.

Nu gøres arbejdet op:

- Hvilken arbejdsgiver har brugt færrest penge?
- Hvilken arbejdsgiver har fået regnet flest regnestykker ud?
- Hvilken arbejder fik handlet sig frem til den højeste løn?
- Hvilken arbejder fik løst flest opgaver?

Bagefter kan fabrikkerne forhandle igen med nye arbejdsgivere og arbejdere. Det vil sige, arbejdsgiverne kan fiske arbejdere fra hinanden, eller arbejderne kan finde et nyt sted at arbejde.

Læreren starter nye fem minutter.
Der laves ca. fem femminutters-intervaller.
Bagefter gør man arbejdet op igen.

PENGE

Kopier 5 stk. af hver side til hver gruppe.

125 + 63	33 - 17	2.200 + 88	73 - 66	1.366 - 848
77 + 88	128 + 583	9.287 - 8.743	122 + 948	57 - 33
56 - 23	3.497 - 1.458	875 + 582	5.690 + 8.328	59 - 43
2.498 - 1.469	297 + 97	88 - 67	3.497 + 6.276	456 - 111

PENGE

Kopier 5 stk. af hver side til hver gruppe.

721 + 78	66 - 44	2.820 + 188	76 - 68	1.756 - 884
375 + 84	783 + 562	6.432 - 3.784	777 + 948	91 - 28
611 - 239	5.704 - 2.448	689 + 325	4.781 + 7.476	93 - 44
4.923 - 2.496	796 + 98	74 - 76	6.356 + 7.329	809 - 441

PENGE

Kopier 5 stk. af hver side til hver gruppe.

295 + 87	471 - 173	2.458 + 932	99 - 35	1.785 - 786
777 + 55	256 + 789	7.544 - 4.661	331 + 784	89 - 67
92 - 44	4.587 - 1.365	564 + 654	4.987 + 6.774	59 - 38
6.552 - 3.687	487 + 99	73 - 54	4.999 + 5.325	785 - 222

PENGE

Kopier 5 stk. af hver side til hver gruppe.

7.777 + 3.444	987 - 567	77 - 55	9.257 - 4.729	9.257 +- 4.729
564 - 453	2.840 + 7.564	77 + 23	75 - 50	6.626 - 5.846
6.945 + 1.111	999 + 1.111	999 - 111	80 - 70	80 + 779
276 + 59	1.127 + 1.159	277 - 55	9.386 - 18	9.386 + 18

Du kan finde flere matematikstykker på www.matematikbogen.dk

Bank - en butik med

En bank er faktisk en butik, der handler med penge.
I gamle dage når en arbejder skulle have sin løn, fik han en pose penge fx i slutningen af hver måned. Så gik han selv i banken og satte dem ind, eller han gemte dem derhjemme. Hvis han satte pengene i banken, passede banken på dem. Det blev dog besværligt at skulle give en pose penge i løn hver måned. Derfor begyndte man at sætte lønnen direkte ind på en konto i banken. Lønnen stod altså på arbejderens egen konto, og han kunne så selv gå ned og hæve sin løn - eller noget af den. Den stod på hans konto. En konto er det sted, hvor man har sine penge i banken. Hvis man har et Dankort, kan man bruge kortet. Dankortet ringer til banken og siger, hvor mange penge kontoen skal give til forretningens konto. Man kan også bruge sin netbank på internettet, når man skal betale regninger.

Samtale

- Har du en konto i en bank?
- Hvilken bank er det?
- Tror du, det er nemt eller svært at skifte bank?
- Hvorfor? Eller hvorfor ikke?

Tegneopgave

Tegn et godt logo til en bank.
Der skal minimum være en trekant og en firkant i logoet.

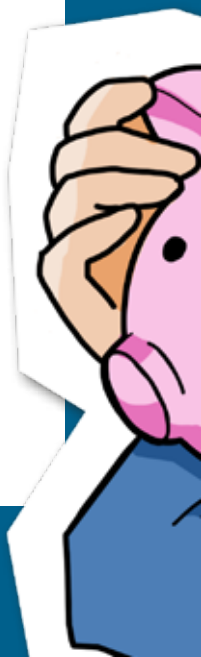

penge

FAKTABOKSEN

Konto
En konto er et sted, hvor man har sine penge. En kontoudskrift eller et kontoudtog er en oversigt over, hvor mange penge man har hævet, og hvor de er hævet. En saldo betyder det beløb, som er på kontoen.

OPGAVE 1

En dreng får 350 kr. i fødselsdagsgave. Han sætter dem ind på sin konto i banken. Der stod i forvejen 5.600 kr. på kontoen.

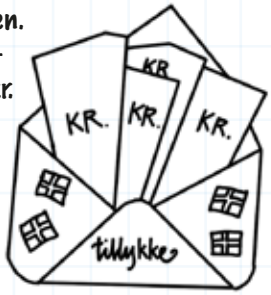

Hvor meget er der i alt på kontoen, efter han har sat pengene ind?

.....

I alt _____ kr.

OPGAVE 2

En pige sætter hver måned 265 kr. ind på sin konto i banken. Hvor mange penge står på kontoen efter 4 måneder?

.....

I alt _____ kr.

Efter 8 måneder?

.....

I alt _____ kr.

OPGAVE 3

En mand har 4.387 kr. stående på en konto i banken. Han skal købe en fødselsdagsgave til sin søster og hæver 500 kr.

Hvor meget står tilbage på kontoen, efter han har hævet sine penge?

.....

I alt _____ kr.

OPGAVE 4

En pige undrer sig over, hvorfor hun ikke har flere penge på sin konto. Hun får en kontooversigt, så hun kan se, hvad hun har brugt sine penge på.

Du er her: min konto>kontoudtog/Bank

Se: Pigens konto:

KONTOUDTOG			PIGENS KONTO	
DATO	TRANSAKTION	STATUS	BELØB	SALDO
16-01-2013	overførsel	Gennemført	914,00 kr	914,00 kr.
18-01-2013	Supermarked	Gennemført	-250,00 kr	664,00 kr.
19-01-2013	Supermarked	Gennemført	-327,00 kr	337,00 kr.
24-01-2013	Supermarked	Gennemført	-157,00 kr	180,00 kr.
25-01-2013	Byens Bager	Gennemført	-30,00 kr	150,00 kr.
25-01-2013	Tøjbutikken	Gennemført	-150,00 kr	0,00 kr.

I hvilken forretning har hun brugt flest penge?

.....

Hvor mange penge har hun brugt i alt i forretningen?

.....

Hvad tror du, hun har købt her?

.....

OPGAVE 5

På denne kontooversigt kan du se, at der er betalt penge forskellige steder.

Du er her: min konto>kontoudtog/Bank

Se: XXX konto:

KONTOUDTOG — XXX KONTO

DATO	TRANSAKTION	STATUS	BELØB	SALDO
01-02-2013	Træhandelen	Gennemført	-425,00 kr	6.750,00 kr.
01-02-2013	Teateret	Gennemført	-750,00 kr	6.000,00 kr.
03-02-2013	Tøjbiksen	Gennemført	-250,00 kr	5.750,00 kr.
04-02-2013	Byens Boldklub	Gennemført	-200,00 kr	5.550,00 kr.
07-02-2013	Bager Fromsen	Gennemført	-75,00 kr	5.475,00 kr.
08-02-2013	Pedros Pizza	Gennemført	-75,00 kr	5.400,00 kr.

Tror du, det er en mand eller dame, der har kontoen?

_____

Hvorhenne er der sidst brugt penge?

_____

Hvis en person er forsvundet, kan politiet finde mange spor ved at se på personens kontoudtog.

Hvilke spor kan de fx finde?

_____

_____

OPGAVE 6

Peters kontoudtog viser, hvad han har brugt i starten af april måned 2013.

a) Hvor mange penge har Peter tilbage på sin konto?

b) Hvor mange penge brugte han i kiosken?

c) Hvor mange penge brugte han hos mekanikeren?

d) Hvor mange penge brugte han i alt i supermarkedet?

Du er her: min konto>kontoudtog/Bank

Se: Peters konto:

KONTOUDTOG — DRENGENS KONTO

DATO	TRANSAKTION	STATUS	BELØB	SALDO
01-04-2013	Finns Bilmekaniker	Gennemført	2.800,00 kr	12.860,00 kr.
01-04-2013	Husleje	Gennemført	5.200,00 kr	7.660,00 kr.
02-04-2013	Supermarkedet	Gennemført	125,00 kr	6.746,00 kr.
06-04-2013	Supermarkedet	Gennemført	247,00 kr	5.832,00 kr.
08-04-2013	Supermarkedet	Gennemført	128,00 kr	5.704,00 kr.
13-04-2013	Biografen	Gennemført	70,00 kr	5.634,00 kr.
14-04-2013	Caféen	Gennemført	64,00 kr	5.570,00 kr.
14-04-2013	Kiosken	Gennemført	89,00 kr	5.481,00 kr.

OPGAVE 7

Tegn den vej, som du mener, er den nemmeste vej hen til banken?

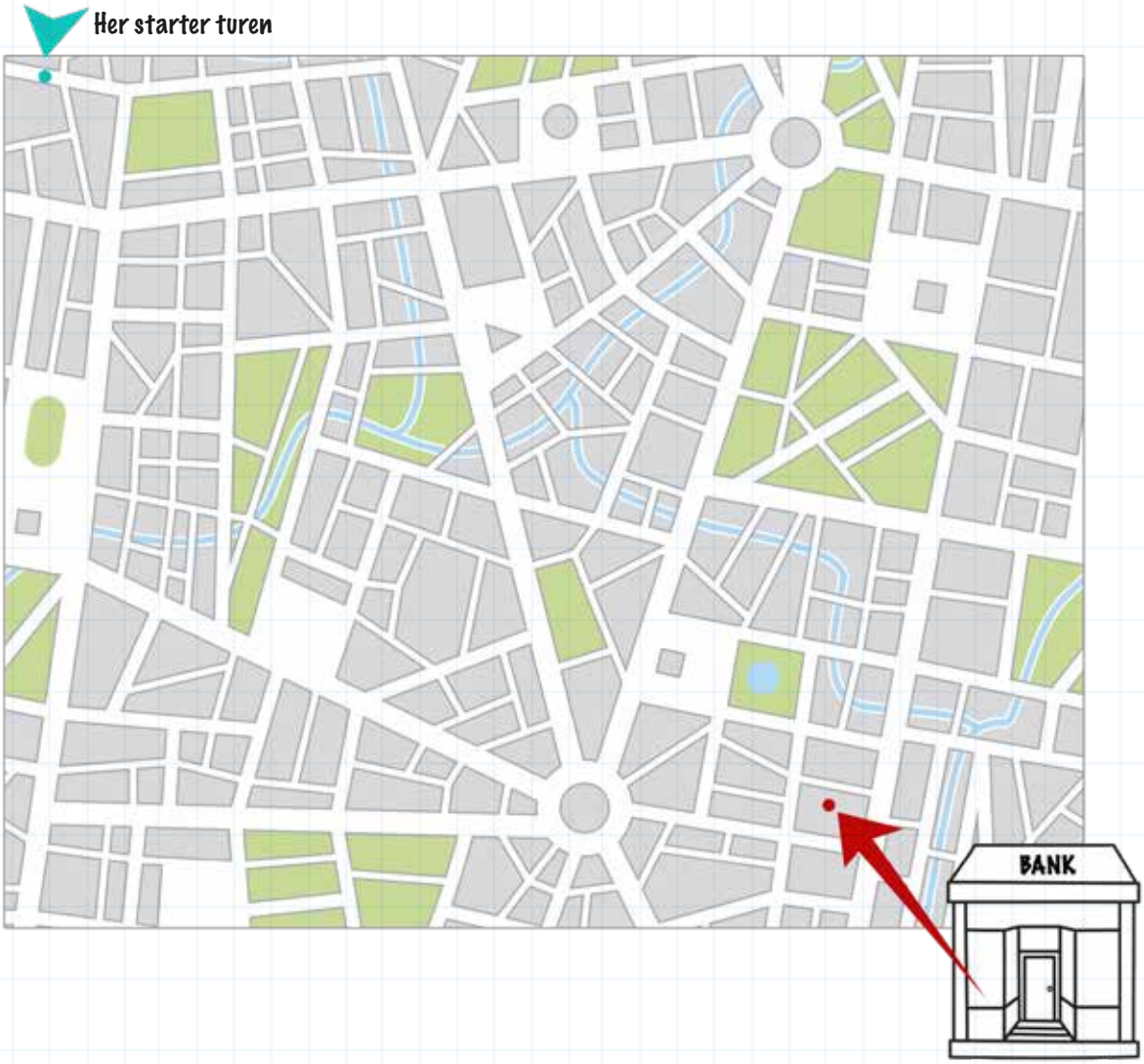

OPGAVE 8

a) 2.512 kr. + 452 kr. - 1.025 kr.

2 5 1 2 kr.
+ 4 5 2 kr.
2 9 6 4 kr.
- 1 0 2 5 kr.
1 9 3 9 kr.

b) 847 kr. - 245 kr. + 785 kr.

c) 17.052 kr. - 8415 kr. + 7.584 kr.

ØVELSE

Instruktion til læreren:

Lav din egen bank. Hvad skal banken hedde? Tegn og mal herefter bankens facade.

Beslut, hvilke kunder du gerne vil have i din bank. Fx kun folk med sorte sko. Eller kun folk med langt hår. Der skal minimum være tre af dine klassekammerater, der kan blive kunder i din bank.

Hver elev skal op til tavlen og fortælle, hvad hans eller hendes bank hedder og vise bankens logo.

Bagefter deler eleven 50 kr. ud til de elever, som opfylder kravene for at være kunde i banken, fx alle elever med sorte sko får 50 kr. Brug pengene fra side 97. Det gælder nu for de andre elever om at gætte, hvilket eller hvilke krav eleven har stillet op for at være kunde i banken.

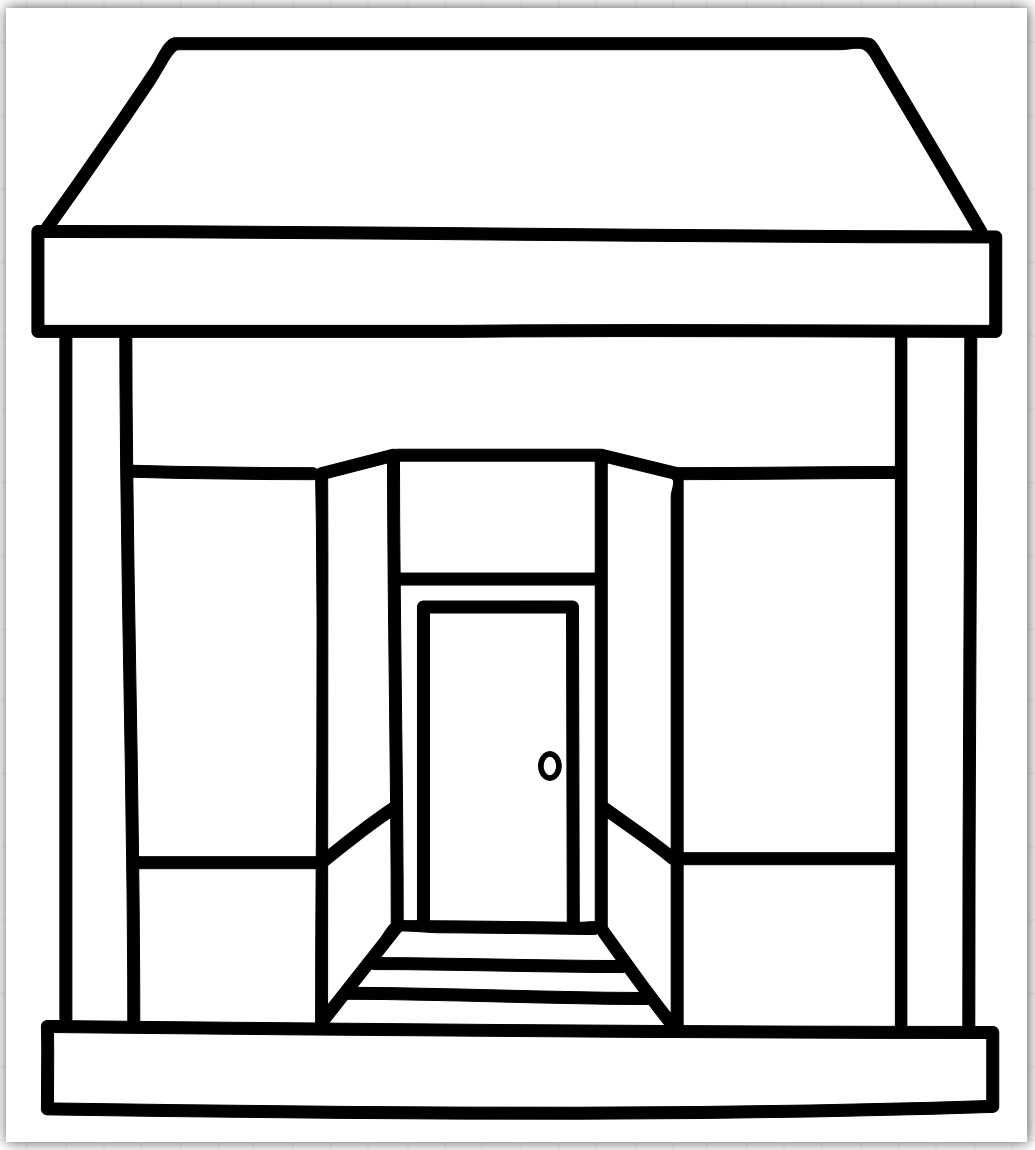

Opsparing - tager

Når du samler penge sammen og gemmer dem, så sparer du penge op. Du har måske en sparegris hjemme, hvor du fylder penge i. Du kan også sætte pengene ind på en konto i banken. Kontoen er så den sparegris, du har i banken. Du kan altid få dine penge ud igen, hvis du har brug for dem.
Når du sætter dine penge i banken, giver banken dig penge. Grunden er, at du låner dine penge til banken. Dine penge låner banken så fx ud til andre, og det tjener banken så penge på. Pengene banken giver dig for, at du laver en opsparing i banken, hedder renter.

FAKTABOKSEN

Renter er de penge, som banken betaler dig, når du har penge i banken. Man kan sige, at renter er prisen på penge.

FIND VEJ TIL BANKEN. MAL PÅ DE RIGTIGE FELTER.

Gå kun på tal fra 8-tabellen.

64	7	14	94	24	72	8	10
8	72	24	47	64	30	24	23
60	55	16	32	56	46	64	77
63	28	21	11	9	36	8	54
1	33	2	22	27	12	56	32

tid

Samtale

- Hvilke ting koster meget?
- Hvorfor tror du, at tingene koster meget?
- Hvilke ting bliver sat på tilbud?
- Hvorfor tror du, at butikkerne laver tilbud?

56	72	48	66	77	63	62
16	11	8	22	17	12	14
24	6	16	39	40	72	32
64	70	64	19	32	19	80
40	18	56	16	64	45	16

OPGAVE 1

En pige sætter hver måned 120 kr. ind i banken.

a) Hvor mange penge har hun på sin konto efter 3 måneder?

.....

I alt kr.

Banken giver hende 9 kr. i rente efter de tre måneder.

b) Hvor meget har hun så i alt på sin konto?

.....

I alt kr.

OPGAVE 2

En dreng sætter 75 kr. ind hver måned på sin konto.
Han får 8,50 kr. i rente efter et år.

Hvor mange penge har han på kontoen efter et år (uden renter)?

.....

I alt kr.

Hvor meget har han i alt på kontoen, når det første år er gået?

.....

I alt kr.

OPGAVE 3

En dame har 14.000 kr. tilbage af sin løn, når hun har betalt skat. Hun skal betale 5.000 kr. i husleje, 800 kr. til buskort, 4.000 kr. for mad og 1.100 kr. for tøj.

5.000 kr. 800 kr. 4.000 kr. 1.100 kr.

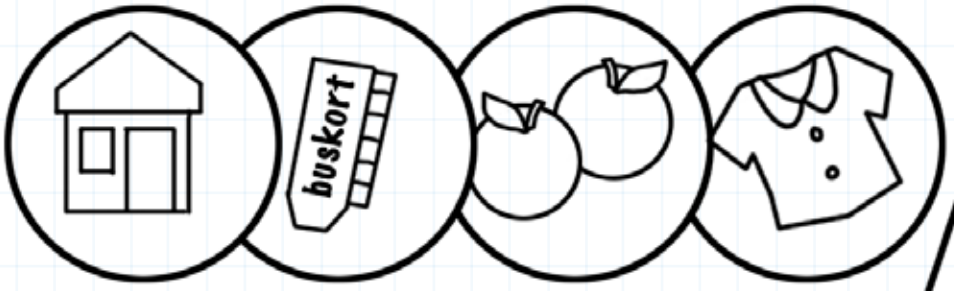

Hvor mange penge kan hun spare op på en måned?

.....

Hvor mange penge kan hun spare op på et halvt år (6 måneder)?

.....

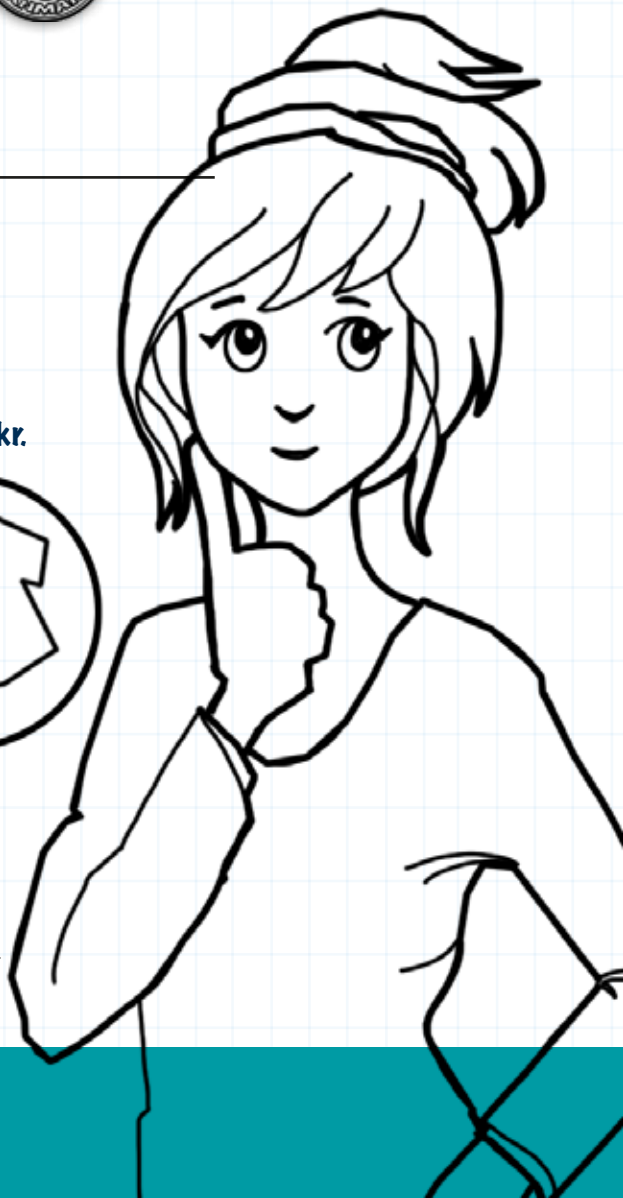

OPGAVE 4

På en konto bliver der sparet penge op.

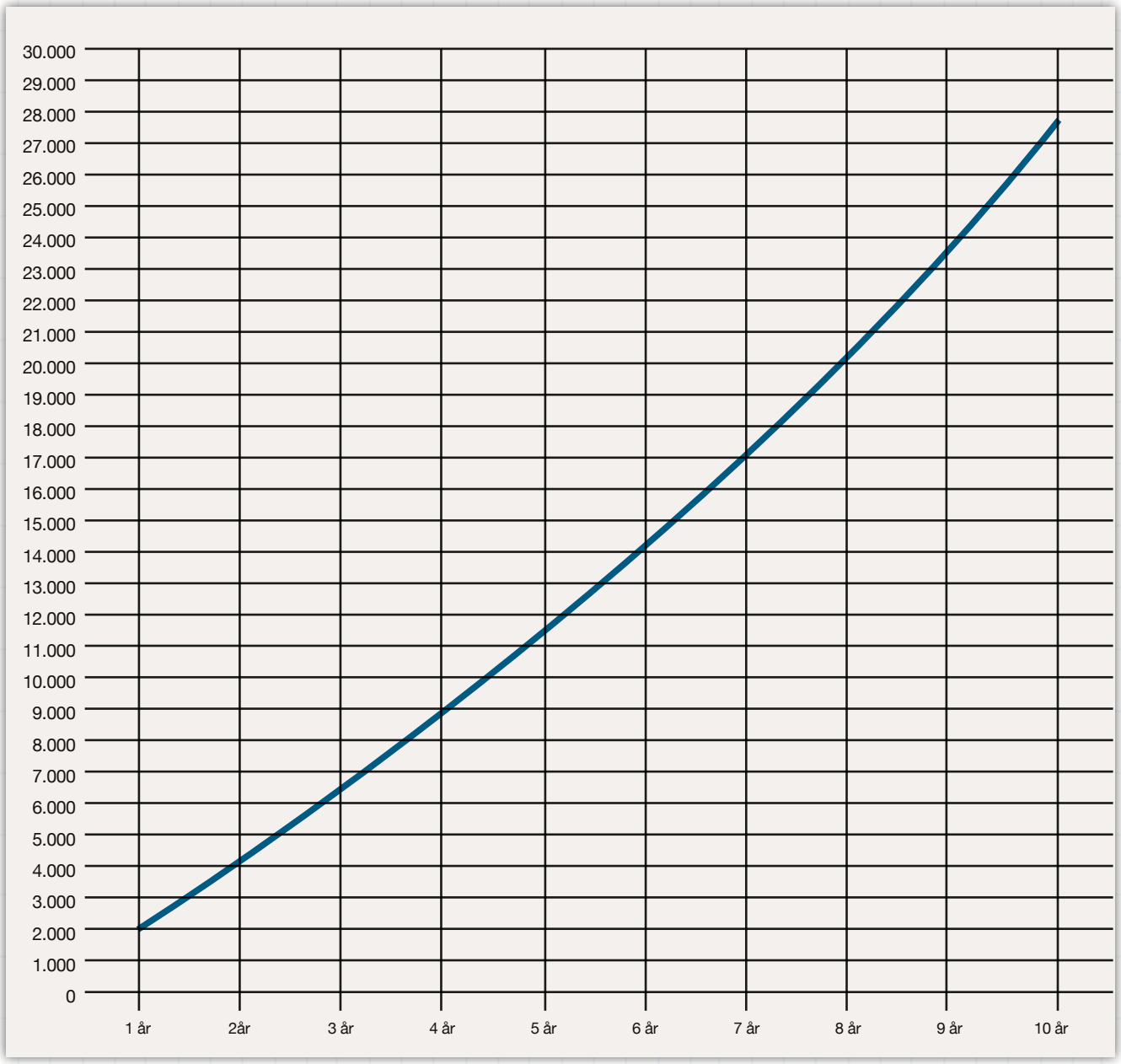

Aflæs grafen.

Hvor meget står der på kontoen efter 4 år? .....

Hvor mange år skal der til, før der står 17.000 kr. på kontoen? .....

OPGAVE 5

Du sætter hver måned 50 kr. ind på en konto.

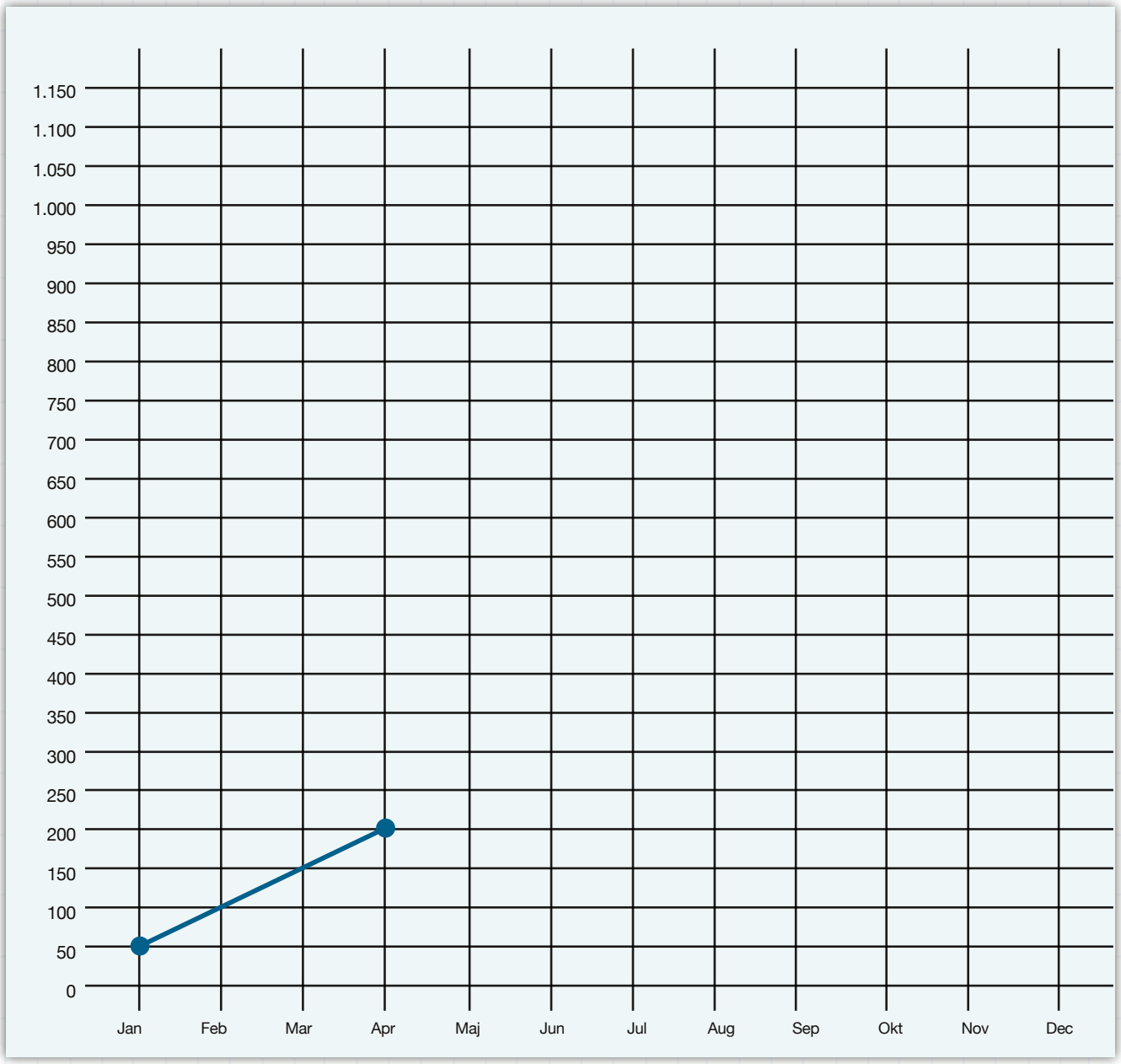

Lav grafen færdig.

a) Hvad står der på din konto i april? .....

b) Hvor mange måneder går der, før du har 550 kr. stående på din konto? .....

OPGAVE 6

Din veninde vil spare op til en tur til USA. Så hun sætter 750 kr. ind på en konto hver måned.
Hun vil spare 15.000 kr. op til turen.

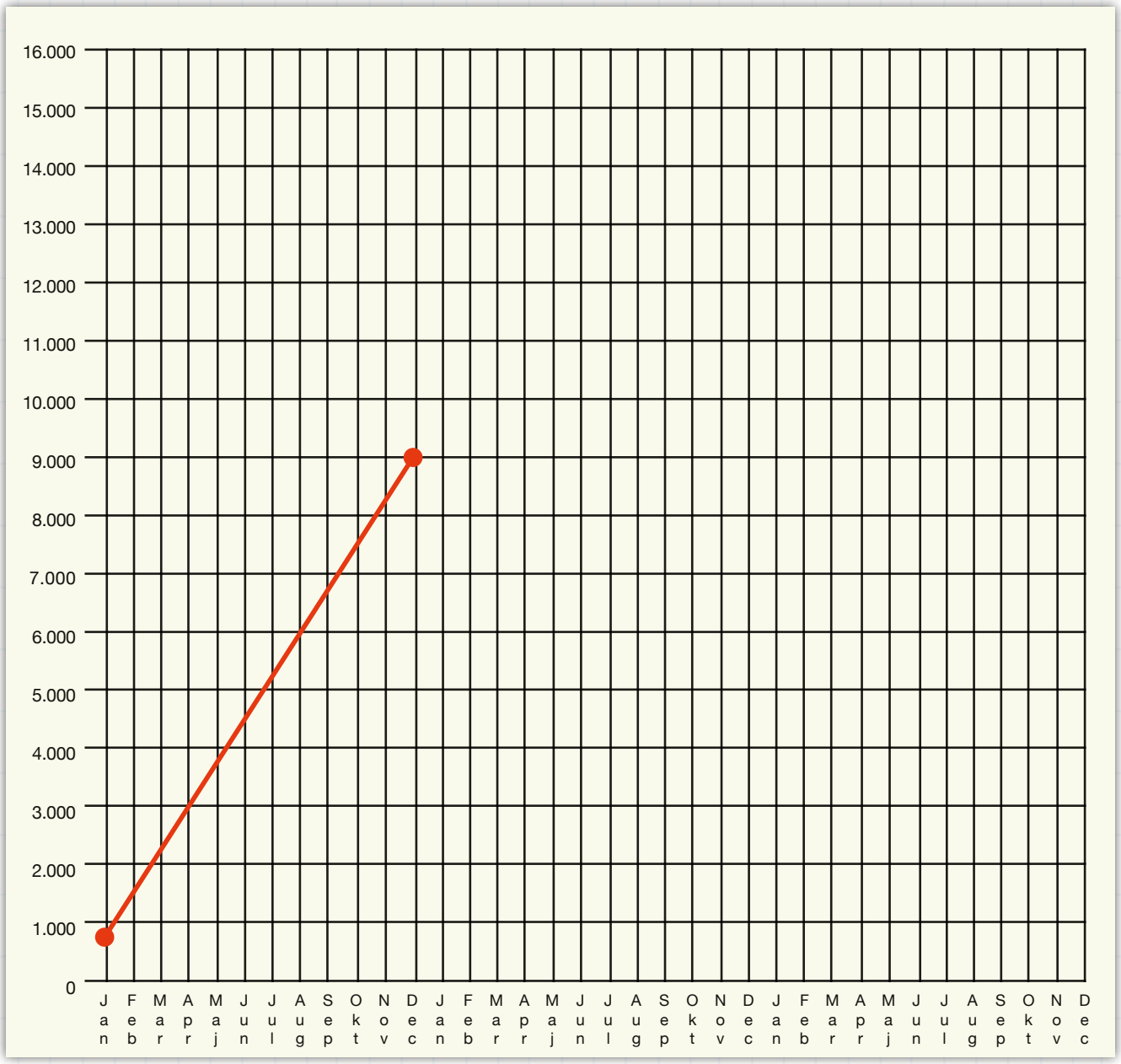

Lav grafen færdig.

a) Hvor mange måneder er hun om at spare pengene sammen? .....

b) Hvor mange år er det cirka? .....

OPGAVE 7

Skriv de manglende tal ind på tallinjen.
Hvor mange penge bliver sat ind hver gang?

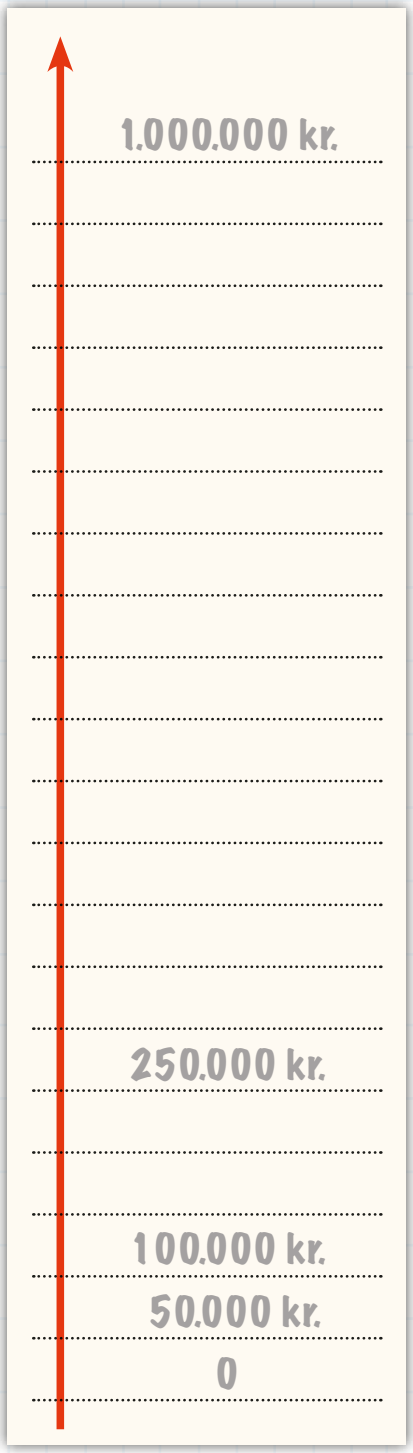

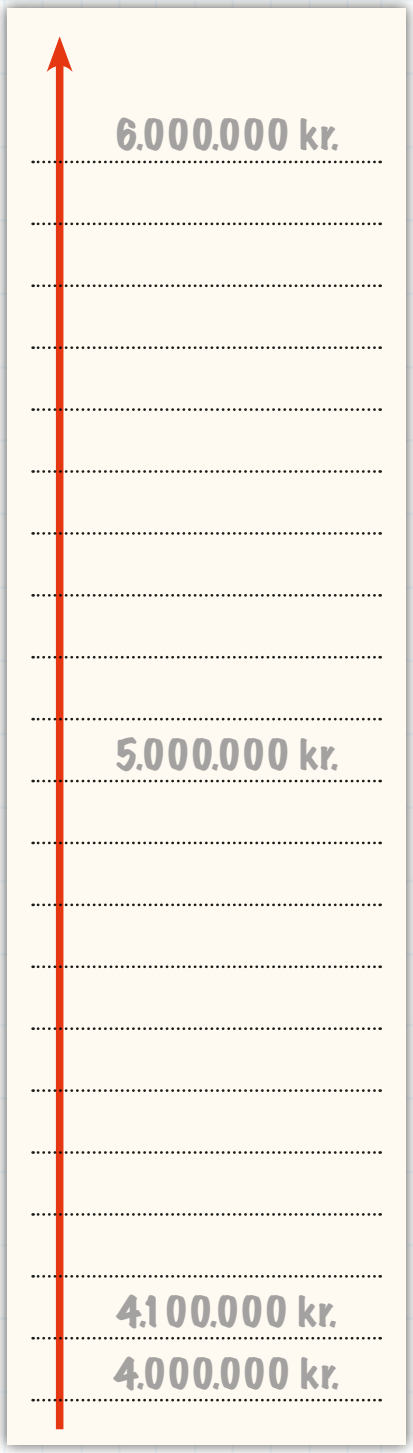

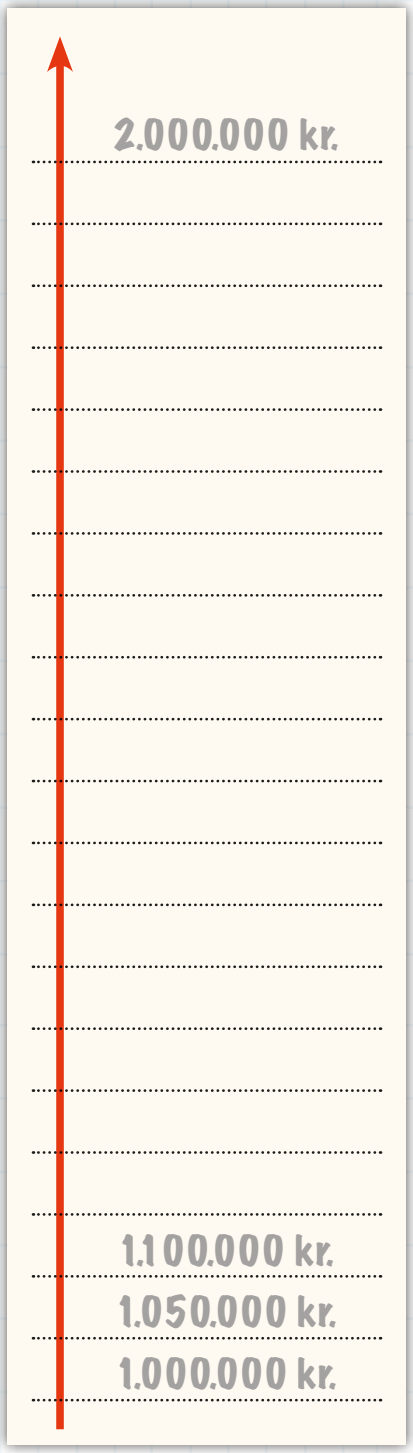

OPGAVE 8

9 · 20	5 · 30	3 · 60	8 · 90
7 · 70	8 · 40	5 · 90	4 · 20
2 · 40	3 · 80	3 · 30	8 · 60

ØVELSE

Instruktion til læreren:

Hvad vil du spare penge sammen til for dine lommepenge? Undersøg priserne på tingene - og regn ud, hvor lang tid der vil gå, før du får råd til at købe de forskellige ting.

Lav en præsentation af tingene, hvor du skriver tingenes pris og om, hvor lang tid det vil tage dig at få råd til dem?

Måske er der nogle ting, der vil tage over 100 år, hvis du ikke kommer til at få en højere løn end dine lommepenge.

Ideer til ting, du kan spare op til: en bil, et hus, en rejse, en computer.

Tegn, mal eller skriv om det, du kunne tænke dig at spare sammen til.

Pris:

..... kr.

Hvor mange måneder og år vil det tage at spare sammen til det?

..... mdr.

..... år

Lån - når du

Du har ikke altid penge til at købe den ting, du gerne vil have. Det er fx et hus, en bil eller en båd. Så kan du gå i banken og spørge, om den vil låne dig penge. Det vil banken, hvis banken kan se, at du kan betale pengene tilbage. Hvis banken skal låne dig penge, skal du betale for dem! De penge, som du skal betale for at låne, hedder også renter.

Når du låner penge, skylder du penge væk. Du har 'minus-penge'.

Banken har forskellige lån - til forskellige priser. De almindeligste er: huslån, billån og forbrugslån. Huslån og billån er, når du låner penge til et hus eller en bil. Forbrugslån er lån til lidt mindre dyre ting, fx møbler, et tv eller en computer.

FAKTABOKSEN

Nogle renter er dyre. Lån til ting, der falder hurtigt i værdi, har som regel dyre renter.

Og lån til ting, der holder værdien eller måske endda stiger i værdi, har som regel lavere renter.

mangler penge

Tegneopgave

Træk streger fra 1 - 43 og se hvilket dyr, der gemmer sig her.

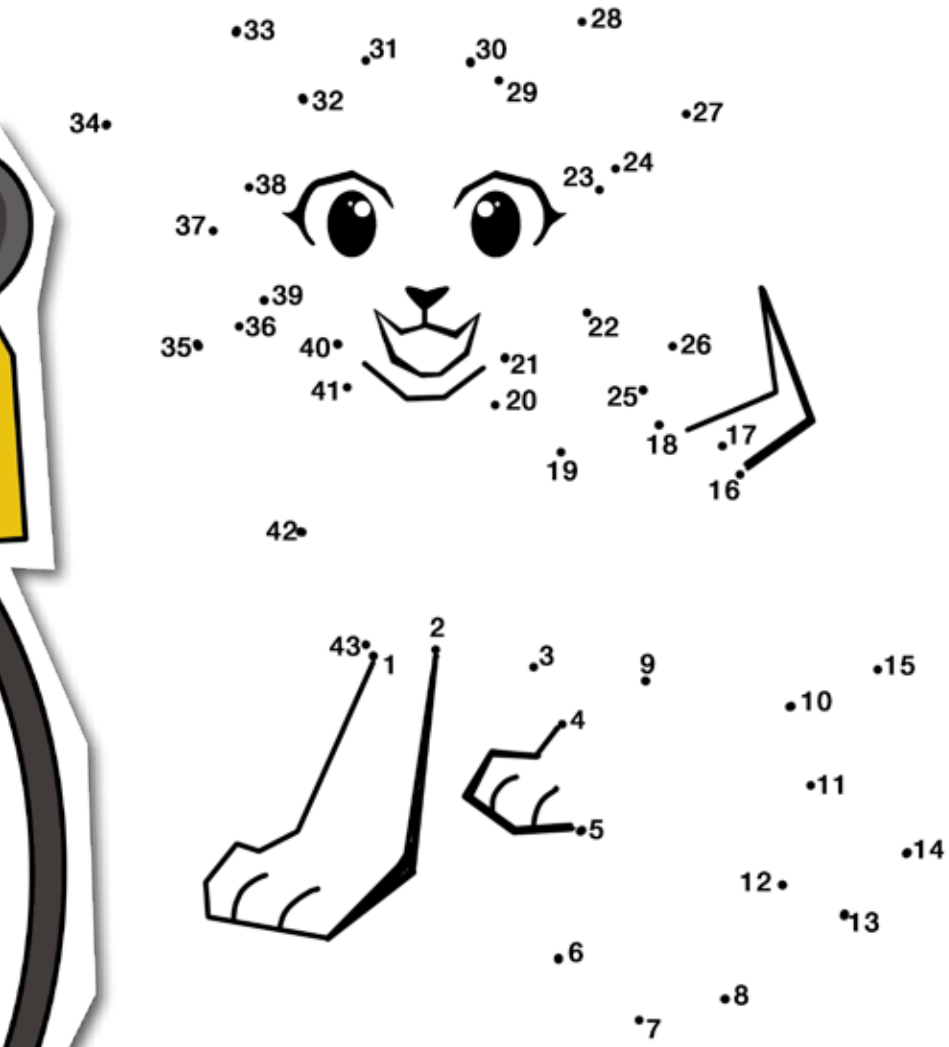

OPGAVE 1 Sæt tallene ind på tallinjen.

-3,00 KR. 5,00 KR. 8,50 KR. 8,00 KR. -4,00 KR. 2,00 KR.

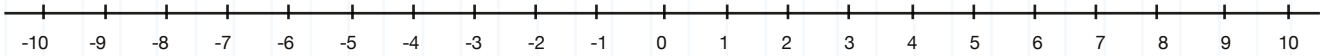

OPGAVE 2 Sæt tallene ind på tallinjen.

-3,50 KR. 0 KR. 0,50 KR. 5,50 KR. 9,50 KR. 7,50 KR.

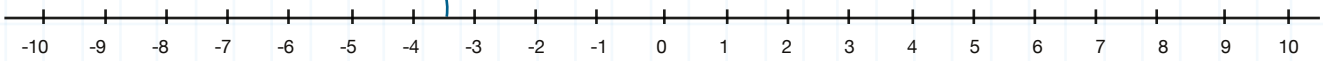

OPGAVE 3 Aflæs punkterne på tallinjen.

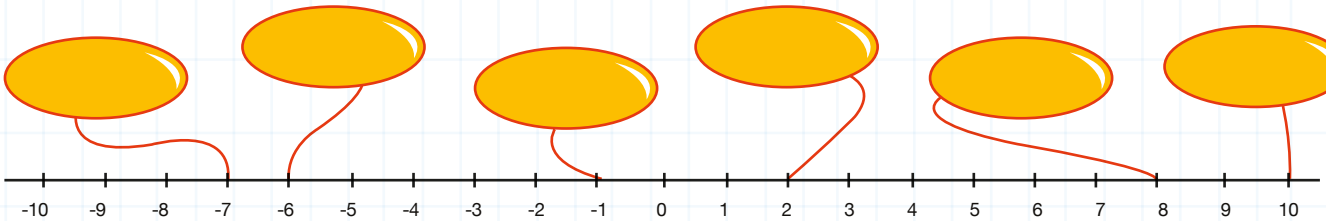

OPGAVE 4 Aflæs punkterne på tallinjen.

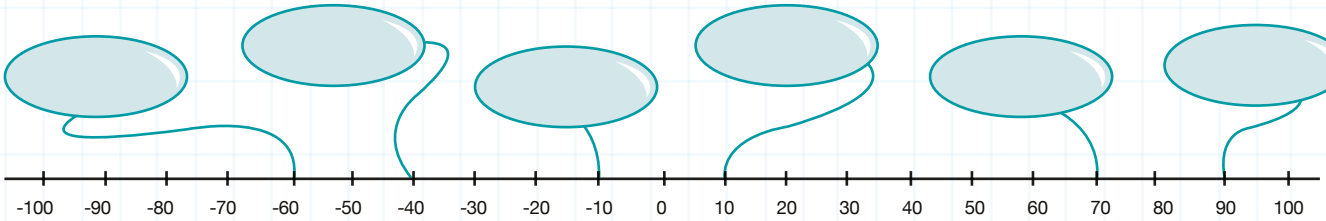

OPGAVE 5

En pige låner 55 kr. af sin veninde, og hun låner 300 kr. af sin mor. Hvor meget skylder hun væk i alt?

I alt _____ kr.

OPGAVE 6

En dreng låner 375 kr. af sin mor og 135 kr. mere af sin far for at kunne købe et skateboard.

a) Hvor mange penge skylder han væk i alt?

I alt _____ kr.

b) Han betaler 25 kr. tilbage hver måned. Hvor mange måneder går der, inden han har betalt pengene tilbage?

I alt _____ kr.

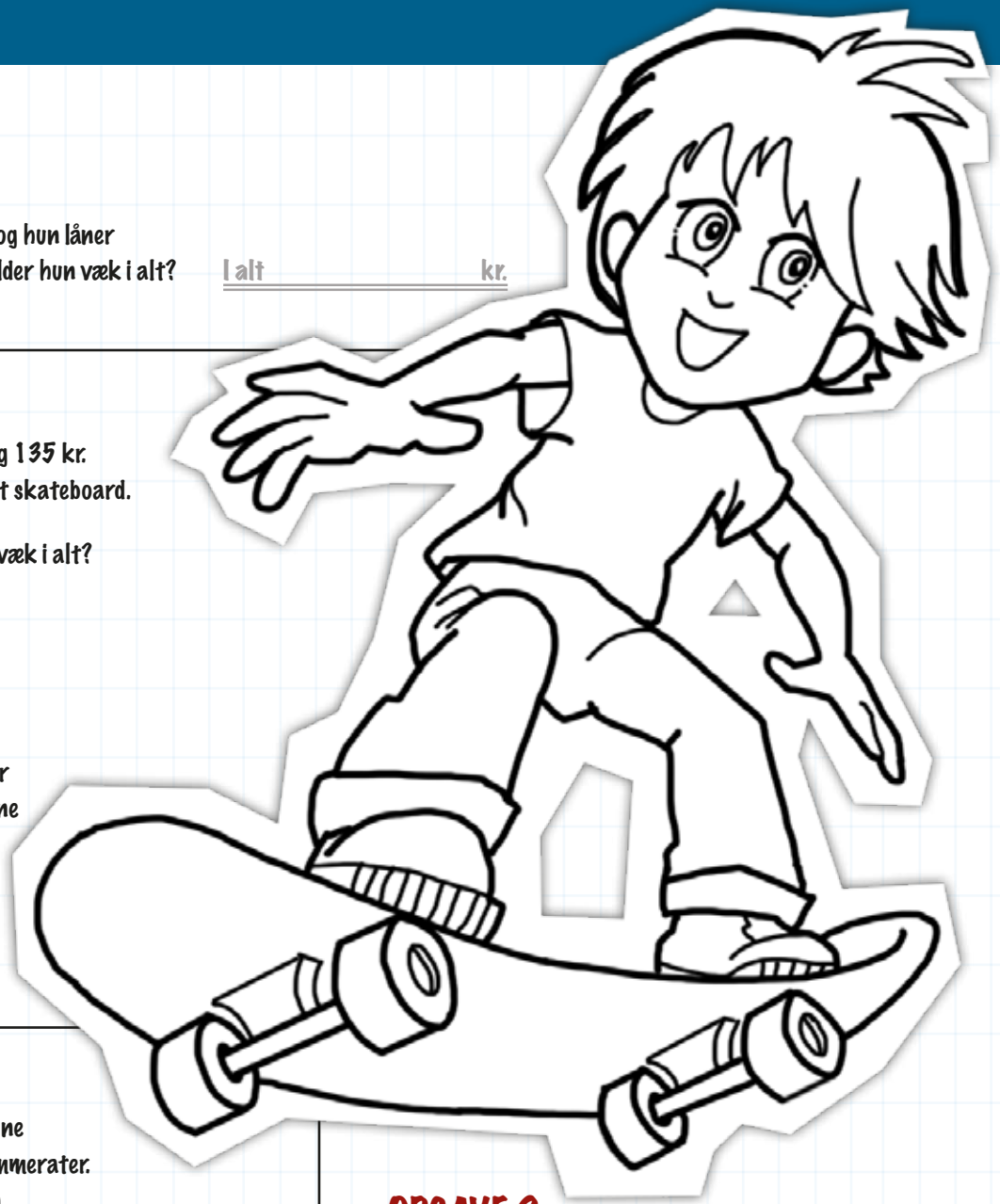

OPGAVE 7

Din klasse er på tur. Du har glemt dine penge, så du låner penge af dine kammerater. Du låner 25 kr. til en is, 60 kr. til en sandwich og 18 kr. til en cola.

Hvor mange penge skylder du væk i alt?

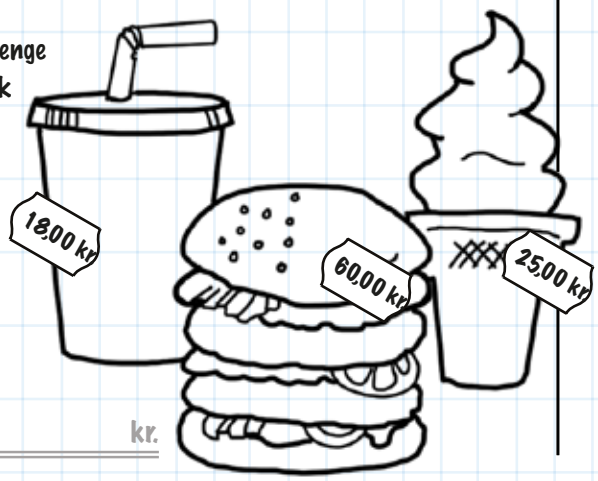

I alt _____ kr.

OPGAVE 8

En dame låner 1.700 kr. af sin bror og 5.100 kr. af sin søster.

a) Hvor mange penge skylder damen væk i alt?

I alt _____ kr.

Hun betaler 1.000 kr. om måneden på sin gæld.

b) Er gælden betalt efter et halvt år?

_____

OPGAVE 9

I et tivoli koster et turpass 100 kroner. Se i børnenes punge. Kan de alle købe et turpass?
Mal trøjen rød hos de børn, der ikke har penge nok - og mal trøjen grøn hos de børn, der kan.

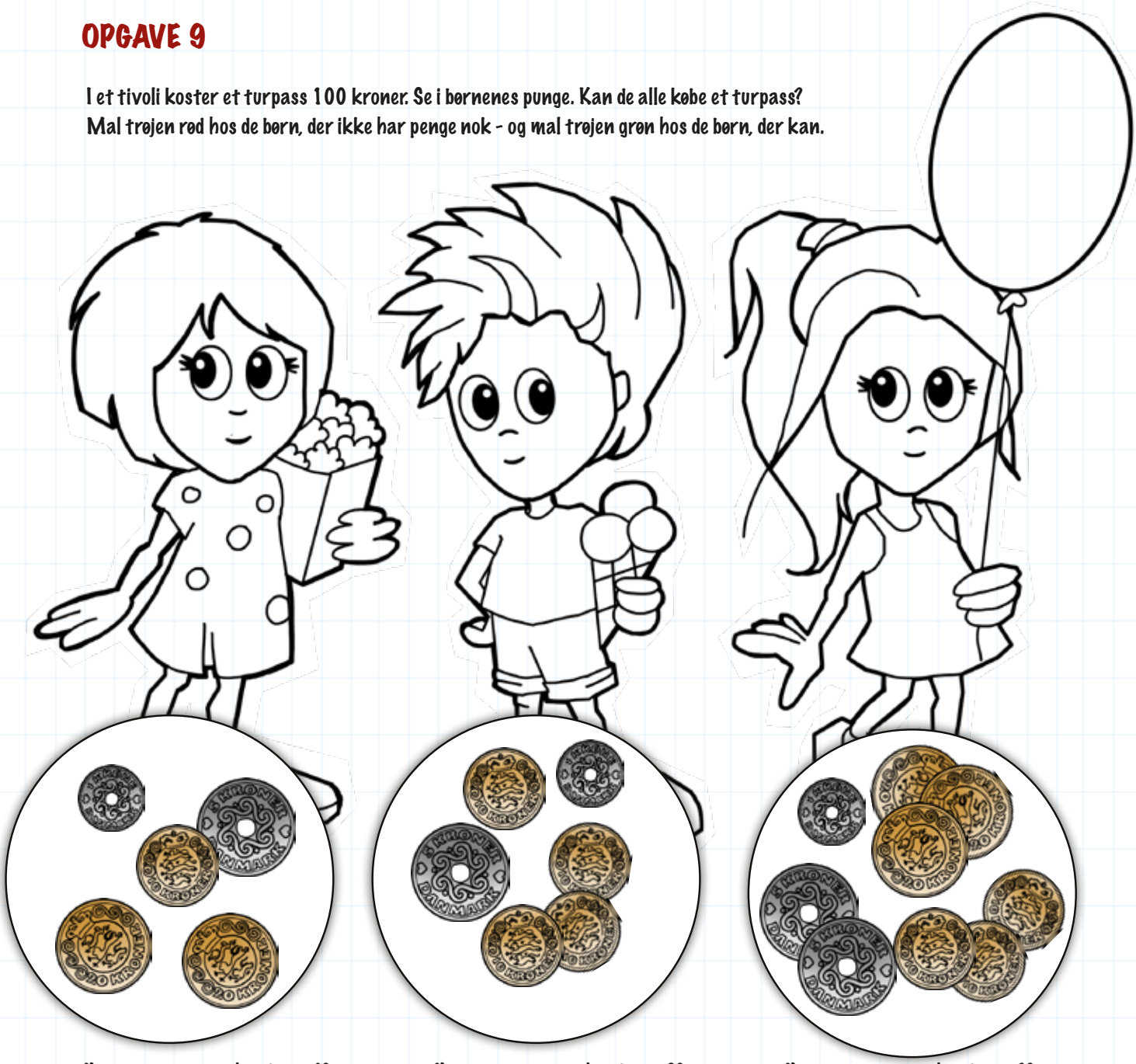

Hvor mange penge har barn 1?

I alt _____ kr.

Mangler hun penge til et turpass?
Hvis JA, hvor mange?

_____ kr.

Hvor mange penge har barn 2?

I alt _____ kr.

Mangler han penge til et turpass?
Hvis JA, hvor mange?

_____ kr.

Hvor mange penge har barn 3?

I alt _____ kr.

Mangler hun penge til et turpass?
Hvis JA, hvor mange?

_____ kr.

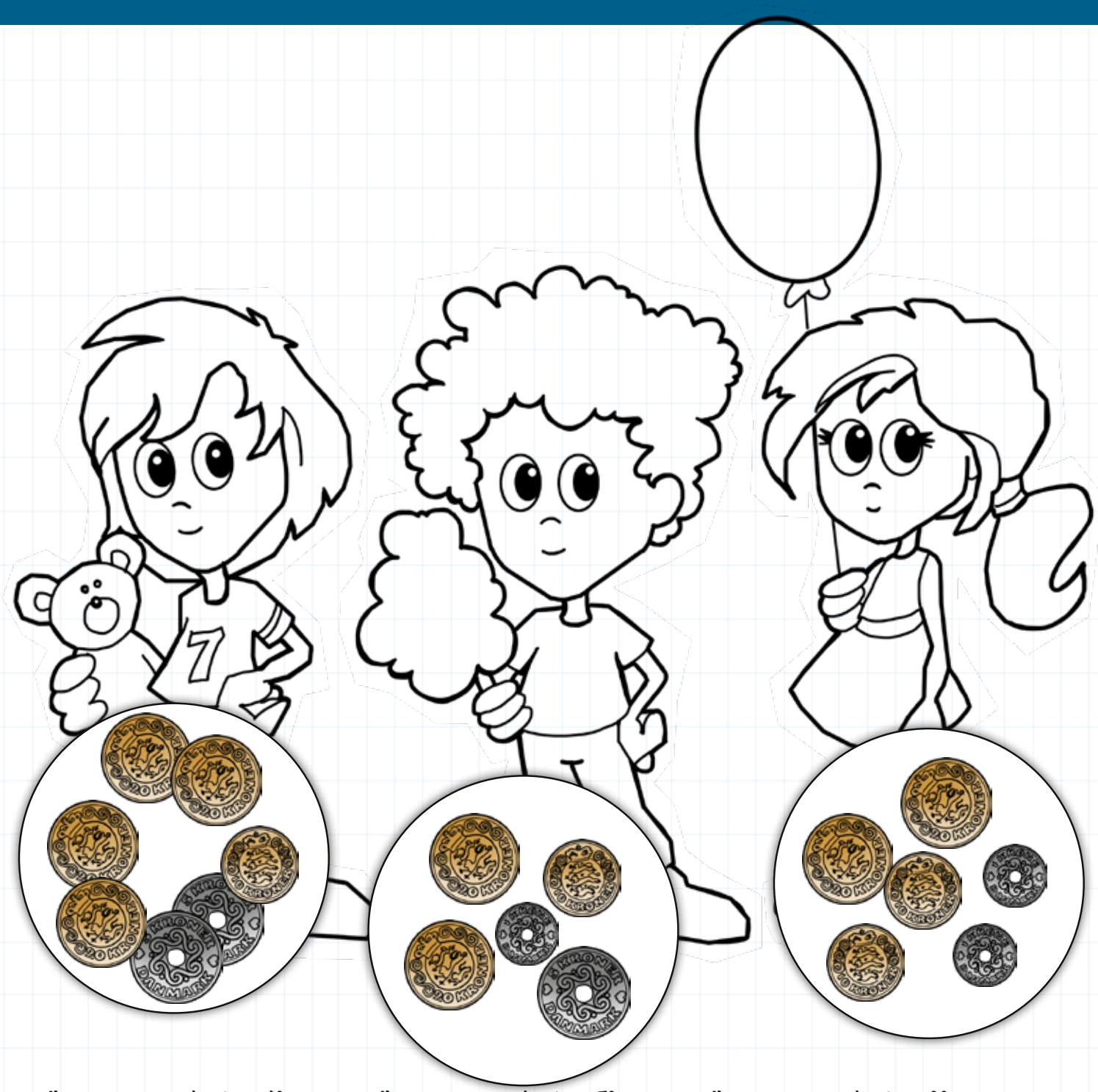

Hvor mange penge har barn 4?

I alt _____ kr.

Mangler hun penge til et turpass?
Hvis JA, hvor mange?

_____ kr.

Hvor mange penge har barn 5?

I alt _____ kr.

Mangler han penge til et turpass?
Hvis JA, hvor mange?

_____ kr.

Hvor mange penge har barn 6?

I alt _____ kr.

Mangler hun penge til et turpass?
Hvis JA, hvor mange?

_____ kr.

OPGAVE 10

Her er forskellige tallinjer, der viser, hvad tre forskellige mennesker har lånt i banken. Og deres plan for at betale pengene tilbage. Lav tallinjen færdig.

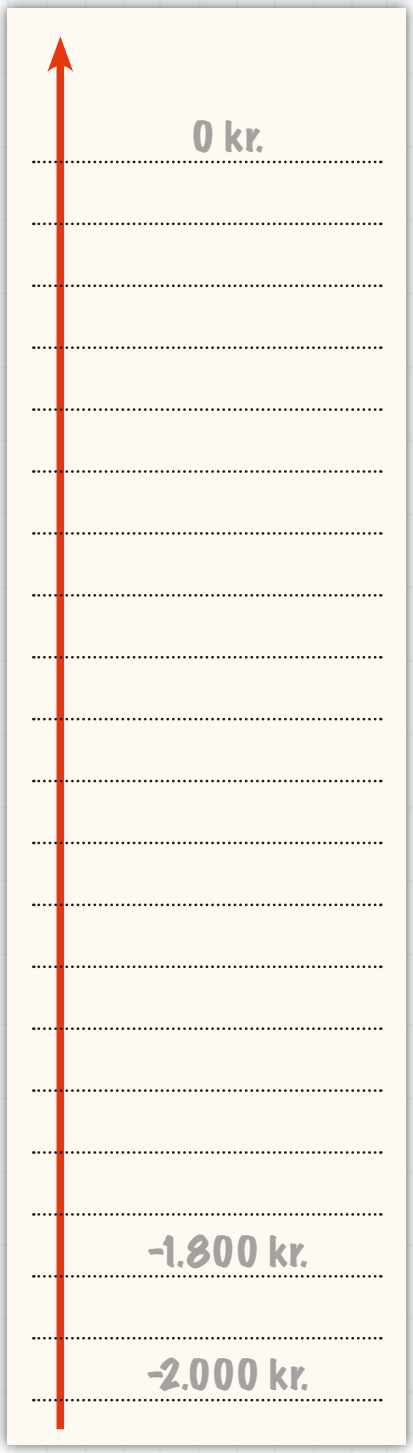

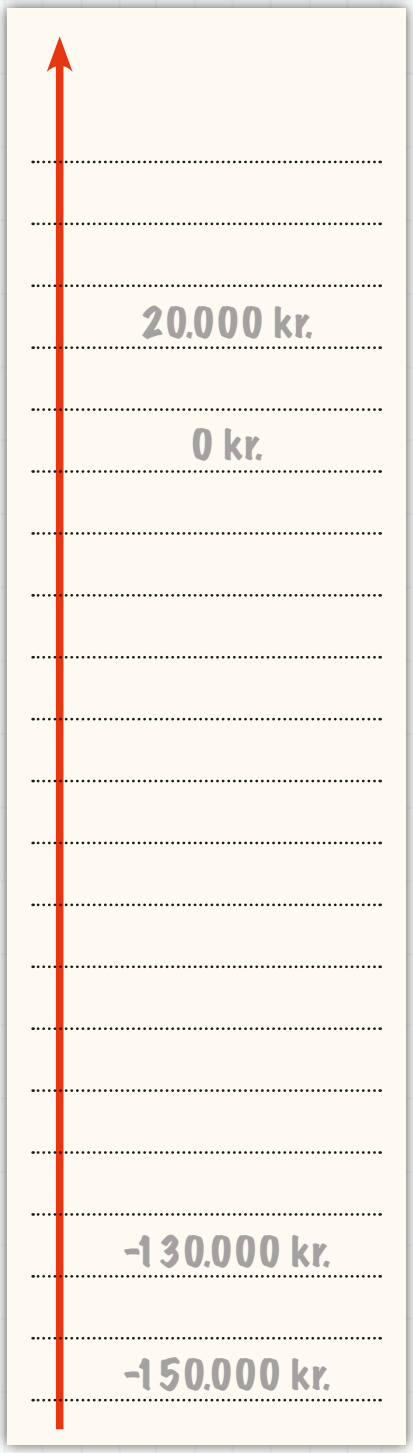

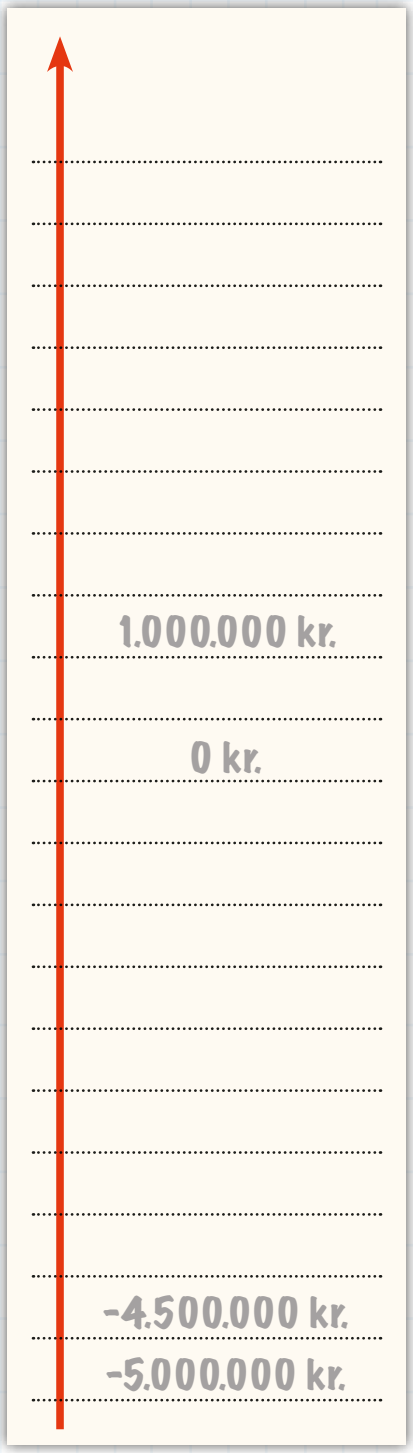

ØVELSE

Hvad vil I gerne låne penge til?

Gå sammen to og to.

Læg tre stykker forskelligt farvet A3 papir frem.

Hvert papir skal have en overskrift: Boliglån, Billån og Forbrugslån.

I skal nu alle finde et billede af en ting, som der kan lånes penge til for hver af de tre låntyper. Billederne skal sættes tæt sammen, så det bliver til en collage.

Når I er færdige, ser I på collagerne sammen.

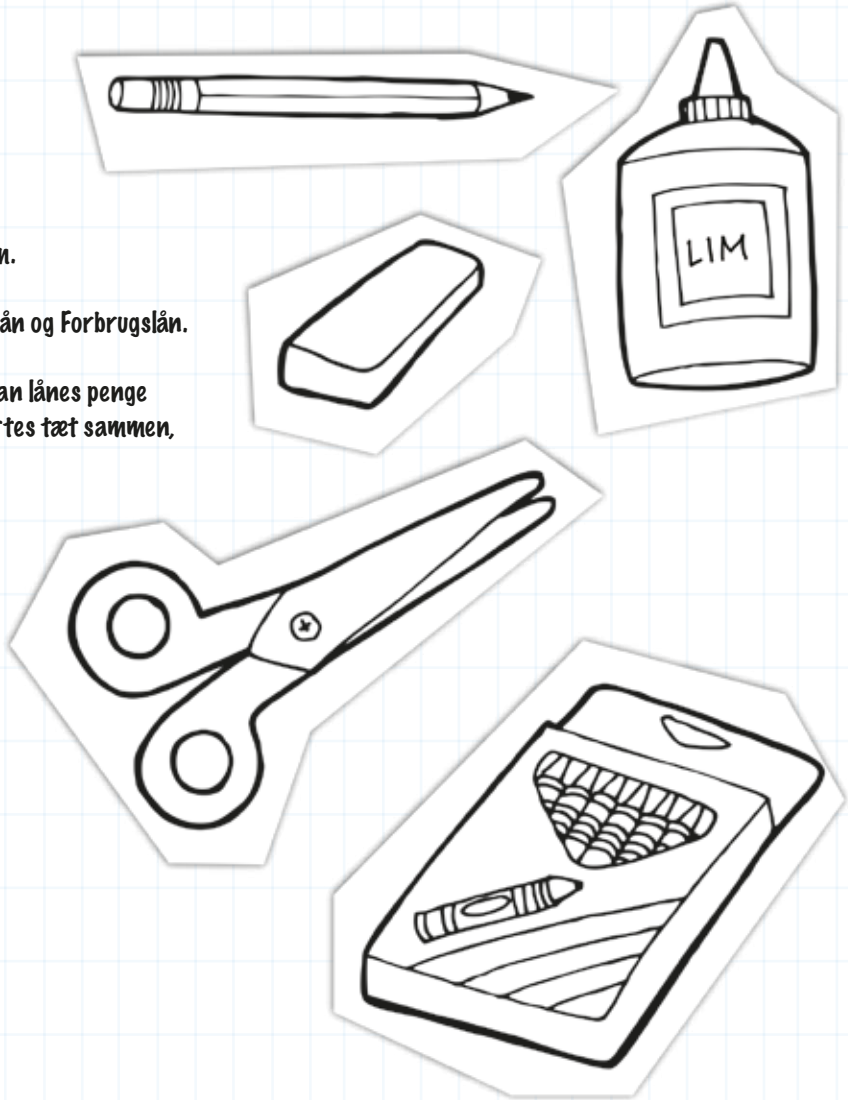

Boliglån	Billån	Forbrugslån

ROLLESPIL

Du og din sidekammerat skal på skift være en bankkunde og en bankansat (én, der arbejder i en bank).

I skal bruge mønterne og sedlerne fra side 91 - 99 samt kortene på side 89.

Nu skal du og din sidemand dele penge og kort imellem jer.

Den, der først skal være bankkunde vælger et af sine kort, og spiller den bankkunde, der er beskrevet på kortet.

Den bankansatte skal nu hjælpe bankkunden med ærindet i banken.

Husk, at det er den bankansattes opgave at rådgive bankkunden.

Hvis kundens ønske ikke er en god idé for kunden selv eller for banken, er det den bankansattes opgave at forklare kunden, hvorfor han ikke kan hjælpe ham eller hende. Herefter bytter I roller.

Når kortene er spillet, skal hele klassen tale om, hvad de nåede frem til for de forskellige bankkunder - og hvorfor.

Den bankansatte skal skrive, om han kunne hjælpe kunden eller ej. Han skal også skrive hvorfor.

Kunne den bankansatte hjælpe kunde nr. 1?

☐ JA ☐ NEJ

Hvor mange 5-kroner fik kunden?

.....

.....

.....

Kunne den bankansatte hjælpe kunde nr. 2?

☐ JA ☐ NEJ

Havde den gamle dame regnet rigtigt? Hvis Nej, hvad kunne hun så veksle til?

.....

.....

.....

Kunne den bankansatte hjælpe kunde nr. 3?

☐ JA ☐ NEJ

Hvor mange penge blev der sat ind på købmandens konto?

.....

.....

.....

Kunne den bankansatte hjælpe kunde nr. 4?

☐ JA ☐ NEJ

Hvor mange penge blev der sat ind på hver af børnenes konto?

.....

.....

.....

Kunne den bankansatte hjælpe kunde nr. 5?

☐ JA ☐ NEJ

Hvorfor?/Hvorfor ikke?

.....

.....

.....

Kunne den bankansatte hjælpe kunde nr. 6?

☐ JA ☐ NEJ

Hvorfor?/Hvorfor ikke?

.....

.....

.....

BANKKUNDE NR 1.

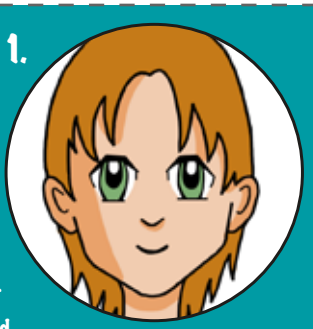

Du er en ung mand, der gerne vil veksle en 200-kroneseddel til fem 10-kroner og resten i 5-kroner, fordi du skal bruge dem til at trække busbilletter med.

BANKKUNDE NR 2.

Du er en ældre dame, der vil veksle alle dine mønter til sedler, fordi mønterne er så tunge.
Du har:
3 stk. 20-kroner.
5 stk. 10-kroner.
9 stk. 5-kroner.

Du har selv regnet dig frem til, at du kan veksle dem til en 100-kroneseddel og en 50-kroneseddel.

BANKKUNDE NR 3.

Du er en købmand, der gerne vil sætte pengene fra dagens salg i banken.
Du har:
3 stk. 1.000-kronesedler.
2 stk. 100-kronesedler.
11 stk. 50-kronesedler.
8 stk. 20-kroner, 4 stk. 10-kroner, 3 stk. 5-kroner, 3 stk. 1-kroner og 7 stk. 50-øre.

Du vil gerne have banken til at tælle dine penge.

BANKKUNDE NR 4.

Du er en stolt far, der der har 4 børn.
Du vil gerne glæde dine børn med at sætte penge ind på deres konti.

Du har 840 kr. med i banken.
Du vil nu gerne have den bankansatte til at fordele pengene imellem børnene.

BANKKUNDE NR 5.

Du er en pige, der gerne vil låne 2.500 kr. til nye sko.

Du har råd til at afdrage med 100 kroner om året.

Du vil nu gerne vide, hvor lang tid det vil tage at få betalt pengene tilbage - og om banken vil låne dig pengene?
Hvis banken ikke vil låne dig pengene, vil du gerne vide, hvor meget de evt. vil låne dig?

BANKKUNDE NR 6.

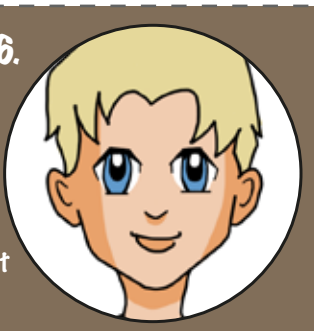

Du er en dreng, der gerne vil låne 1.000 kr. til et kamera.
Du har et avisjob, så du kan betale 100 kr. på dit lån hver måned.

Du vil nu gerne vide, hvor lang tid det vil tage at få betalt pengene tilbage - og om banken vil låne dig pengene?
Hvis banken ikke vil låne dig pengene, vil du gerne vide, hvor meget de evt. vil låne dig?

1000
ET TUSINDE KRONER
030102F
DANMARKS NATIONALBANK
P2111F

1000
ET TUSINDE KRONER
030102F
DANMARKS NATIONALBANK
P2111F

500
FEM HUNDREDE KRONER
012271F
DANMARKS NATIONALBANK
P1101F

500
FEM HUNDREDE KRONER
012271F
DANMARKS NATIONALBANK
P1101F

200
TO HUNDREDE KRONER
675079L
DANMARKS NATIONALBANK
P2102L

200
TO HUNDREDE KRONER
675079L
DANMARKS NATIONALBANK
P2102L

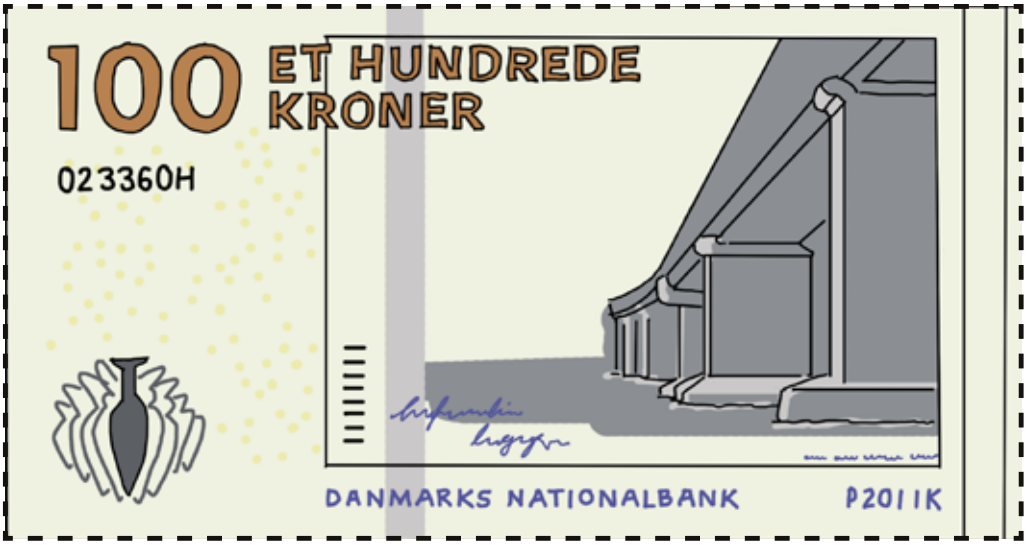
100
ET HUNDREDE
KRONER
023360H
DANMARKS NATIONALBANK
P2011K

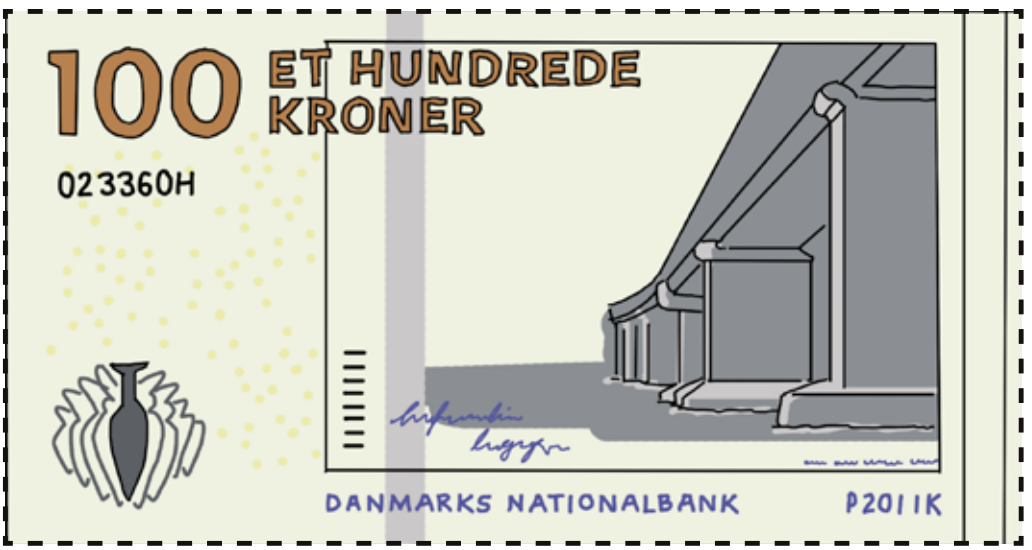
100
ET HUNDREDE
KRONER
023360H
DANMARKS NATIONALBANK
P2011K

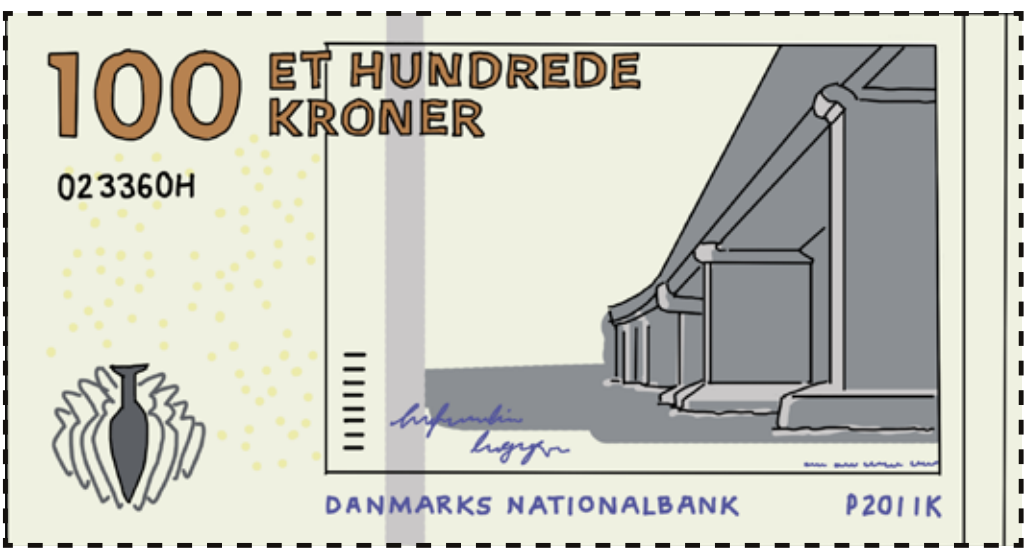
100
ET HUNDREDE
KRONER
023360H
DANMARKS NATIONALBANK
P2011K

50
HALVTREDS
KRONER
564848H
DANMARXS NATIONALBANK
C2061E

50
HALVTREDS
KRONER
564848H
DANMARXS NATIONALBANK
C2061E

50
HALVTREDS
KRONER
564848H
DANMARXS NATIONALBANK
C2061E

20 KRONER
10 KRONER
5 KRONER
DANMARK
2 KRONER
DANMARK
1 KRONE
DANMARK
50
ØRE

BOGEN OM PENGE

spar nord

55149